

Primljeno / Received
28-12-2016 / 2016-12-28Prihvaćeno / Accepted
11-02-2017 / 2017-02-11

Ivana Crljenko

Metoda klasifikacije u istraživanjima egzonima

Classification method in exonym studies

Egzonimi su udomaćena imena stranih geografskih objekata koja se razlikuju od izvornih imena (endonima); npr. Azija, Beč, Prag, Rim, Sejšeli. Važan su dio kulturnog nasljeđa i jezičnog identiteta zajednice koja ih je stvorila i održala. Njima se na međunarodnoj razini bavi Radna skupina za egzonime, koja djeluje unutar Skupine stručnjaka za geografska imena pri Ujedinjenim narodima. U hrvatskoj jezikoslovnoj i geografskoj znanstvenoj zajednici rijetki se istraživači bave proučavanjem egzonima. Osobito su malobrojne analize koje se temelje na velikom broju egzonima. Svrha je rada dati prilog njihovu obuhvatnijem proučavanju razvojem metode klasifikacije egzonima, a njegov je cilj izložiti moguće klasifikacije i uputiti na njihovu primjenu. Rezultati istraživanja egzonima s pomoću ove metode mogu se uspoređivati s rezultatima istih istraživanja drugdje. U Hrvatskoj su imena država postigla najviši stupanj normiranja pa su uzeta kao primjer primjene klasifikacije prema motivaciji imenovanja i tipologije prema načinu udomaćivanja geografskih imena u hrvatskom jeziku.

Ključne riječi: egzonimi, klasifikacija egzonima, imena država, toponimija, hrvatski jezik

Exonyms are adapted names of foreign geographical features that differ from their original names (endonyms); e.g. Azija (Asia), Beč (Vienna), Prag (Prague), Rim (Rome), Sejšeli (Seychelles). They are an important part of the cultural heritage and linguistic identity of the community that created (and uses) them. They are researched on the international level by the Working Group on Exonyms, which operates within the United Nations Group of Experts on Geographical Names. Only a few researchers study exonyms within the Croatian linguistic and geographical scientific communities. Analyses based on a large number of exonyms are especially rare. The purpose of this article is to contribute to a comprehensive study of exonyms by the development of an exonym classification method, and the aim is to propose possible classifications and explore their use. The results of exonym studies conducted using this method will be able to be compared with the results of similar studies carried out elsewhere. Country names have reached the highest degree of standardisation in Croatia, so they were used as an example of how to apply classification according to the motivation for naming and typology based on the way geographical names are adapted into the Croatian language.

Key words: exonyms, classification of exonyms, country names, toponymy, Croatian language

Uvod

Prema riječima istaknutoga hrvatskog toponomastičara Petra Šimunovića (1983) geografska su imena prvorazredni spomenici ne samo za jezikoslovna istraživanja povijesti jezika i dijalektologiju nego i za povijesna i geografska proučavanja. Ako se temeljito istraže i ispravno objasne, imaju snagu i značenje svakoga drugoga kulturnog spomenika. U geografskom se imenu iščitava svjetonazor zajednice i stav imenovatelja te obilježja geografskog objekta koja su se u određenom trenutku nametnula kao bitna za njegovo označavanje i vrednovanje. Stoga (top)onomastička građa za jezikoslovce nije samo popis imena za istraživanje podrijetla i jezične pripadnosti, kao što za geografe ona nije tek pomoćna nomenklatura građa na geografskim kartama. To je spomenička baština materijalne i duhovne kulture nekog naroda (Šimunović, 1983).

Imenovanje objekta u velikoj je mjeri motivirano njegovim geografskim obilježjima. To znači da toponimi obiluju geografskim sadržajima. Susljedno tomu, zadatak geografa je njihovo proučavanje, odnosno iščitavanje, odgonetavanje i interpretacija. Među prvim koracima k tomu može biti klasifikacija i sistematiziranje toponima.

Jedna od osnovnih klasifikacija geografskih imena jest ona prema smještaju geografskog objekta u odnosu na jezičnu zajednicu koja ga upotrebljava. Tako se geografska imena mogu podijeliti na: a) izvorna imena (endonimi), b) udomaćena imena (egzonimi). Endonim je ime geografskog objekta na jeziku (jezicima) područja na kojem je objekt smješten. Prema definiciji Radne skupine za egzonyme (*Working Group on Exonyms – WGE*) (*UNGEGN WGE*, n. d.) egzonim je ime koje se upotrebljava u nekom jeziku za geografski objekt što se nalazi izvan područja na kojem je taj jezik službeni, a razlikuje se od lika koji se upotrebljava na službenom jeziku ili na jezicima područja kojem taj objekt pripada (Jordan, 2016).¹ To su, primjerice, francu-

1 Za egzonyme (ponašeničice) katkad se rabe i značenjski bliski ili isti pojmovi poput: *udomaćena*, *pobrvućena* (u slučaju hrvatskih egzonima), *ponašena*, *pribvućena*, *usvojena*, *prilagođena* ili *strana* geografska imena. Posljednji termin, u kojem se „stranost” odnosi na smještaj geografskog objekta, a ne na oblik imena, najmanje je pogodan. Može biti varljiv. Iz njega se, naime, može zaključiti da se radi o stranim, a ne, kao što to uistinu jest, udomaćenim imenima za strane geografske objekte. Dakle, strana su nam ona geografska imena koja se ne mijenjaju. Ona se ne

Introduction

The prominent Croatian toponymist Petar Šimunović (1983) argued that geographical names (toponyms or place names) are prime landmarks for linguistic studies of the history of language and dialectology, as well as for historical and geographical studies. If thoroughly explored and properly explained, they are of equal importance and significance to every other cultural landmark. A geographical name contains information on a given community's worldview, on the views of the name giver(s), and on the characteristics of the geographical feature that were thought to be essential for its marking and evaluation at a certain moment. Therefore, for linguists, (top) onomastic material is not just a list of names for the study of the origin of names or their linguistic affiliations, just as it is not simply an additional nomenclature on maps for geographers. It is part of the heritage of the material and spiritual culture of a nation (Šimunović, 1983).

Naming geographical features is largely motivated by their geographical characteristics. That is to say, geographical names are filled with geographical attributes. Therefore, the objective of geographers is to study them; respectively to read, decipher, and to interpret toponyms. Among the first steps in fulfilling those tasks is to classify and systematise them.

One of the basic classifications of geographical names is classification depending on the location of a given geographical feature in relation to the linguistic community that uses the name. Thus, geographical names can be divided into: a) original names (endonims); and b) adapted or customised names (exonyms). An endonym is a name of a geographical feature in one of the languages spoken in the area where the feature is situated. The Working Group on Exonyms (WGE) (*UNGEGN WGE*, n. d.), defines an exonym as a name used in a specific language for a geographical feature situated outside the area where the language has official status, and differing in its form from the name used in an official language or languages of the area where the geographical feature is situated (Jordan, 2016)¹. These are, for instance, French *Londres*

1 Semantically similar or the identical concepts, such as customised, domesticated, Croatianised (in the case of Croatian exonyms), accepted, adapted, and adopted names or foreign geographical names, are sometimes used instead of the term “exonyms”. Foreign geographical names, in which the “foreignness” refers to the location of the geographical feature, and not to the form of the name, are the least suitable. They can be misleading, i.e. it is sometimes concluded that exonyms are foreign, when they are actually the adapted names of foreign geographical features. In other words, foreign geographical names are

ski Londres za London, talijanski Parigi za Paris, slovenski Dunaj za Wien; to su i hrvatska imena Beč za Wien, Bavarska za Bayern, Budimpešta za Budapest, (španjolska) Galicija za Galicia, Pariz za Paris, Stjenjak za Rocky Mountains, Solun za Thessaloníki, Varšava za Warszawa, Zambija za Zambia i dr.

Shvaćeni u užem smislu, egzonomi su imena onih geografskih objekata kojima su zbog dugotrajnih povijesnih veza s hrvatskim jezikom i kulturom nadjenuti pohrvaćeni imenski likovi te su postala sastavnim dijelom našeg imenarstva (Babić i dr., 1996; 2004; Barić i dr., 1999). Osim što su nedvojbeno važni znakovi u svakodnevnoj komunikaciji i orijentaciji, oni su i odraz kulturnog nasljeđa (Brozović Rončević, 2011) te važan dio jezičnog identiteta zajednice koja ih je stvorila i održala. Stoga se njima interdisciplinarno i institucionalizirano na međunarodnoj razini od 2002., kada je unutar Skupine stručnjaka za geografska imena pri UN-u (*United Nations Group of Experts on Geographical Names – UNGEGN*) (*UNGEGN*, n. d.) osnovana Radna skupina za egzomime, bave znanstvenici i stručnjaci iz različitih područja, ponajviše jezikoslovlja (toponomastike), geografije, geodezije (kartografije), etnologije i dr.

Tijekom prvih nekoliko susreta članovi Radne skupine za egzomime uglavnom su se bavili definicijom egzonomima.² Međutim, ostala su još barem dva otvorena problema vezana uz egzomime o kojima članovi trebaju raspravljati. Prvi je postavljanje jasnih kriterija njihove uporabe,³ tj. kada za strani geografski objekt valja rabiti egzonom, a kada endonim. Budući da način pisanja imena stranih geografskih objekata „ovisi o pismu kojim je ime izvorno napisano, vremenu preuzimanja imena, stupnju poznatosti i udomaćenosti u hrvatskome jeziku te jeziku posredniku” (ur. Jozić, 2013, 70), često osta-

for London, Italian *Parigi* for Paris, Slovenian *Dunaj* for Vienna; there are also Croatian names – *Beč* for *Wien* (Vienna), *Bavarska* for *Bayern* (Bavaria), *Budimpešta* for *Budapest* (Budapest), *Galicija* for *Galicia* (Galicia), *Pariz* for *Paris* (Paris), *Stjenjak* for the Rocky Mountains, *Solun* for *Thessaloniki* (Thessaloniki), *Varšava* for *Warszawa* (Warsaw), *Zambija* for *Zambia*, etc.

In a narrow sense, exonyms are the names of geographical features that have been “Croatianised”, and have become an integral part of our toponymy due to long historical relations with Croatian language and culture (Babić et al., 1996; 2004; Barić et al., 1999). Besides being important signs in everyday communication and orientation, they are also a reflection of cultural heritage (Brozović Rončević, 2011), and an important part of the linguistic identity of the community that created them. Therefore, they have been dealt with interdisciplinarily and internationally since 2002, when the Working Group on Exonyms was established. It is an operative body within the United Nations Group of Experts on Geographical Names (UNGEGN) (UNGEGN, n. d.), that includes scientists and experts from various scientific fields, mainly linguistics (toponymy), geography, surveying (cartography), ethnology, and so on.

The members of the Working Group on Exonyms mainly discussed the definition of exonyms during their first few meetings². However, there are still at least two problems related to exonyms yet to be discussed. The first is setting the exact criteria for their use³, i.e. establishing whether to use an exonym or an endonym for a specific geographical feature. Since the way of writing names of foreign geographical features “depends on the script of the original name, the time of adopting the names, the degree of familiarity and adaptation into the Croatian language, and on the intermediary language”

prilagođavaju jeziku primatelju (npr. hrvatskom), nego ostaju napisana u izvornom, endonimskom obliku (npr. Cambridge, Dublin, Freiburg, Glasgow, Kiel, Liverpool, Nantes, Sevilla) (Crljenko, 2008). Suprotno tomu, egzonomi su upravo u jeziku primatelju prilagođeni imenski likovi.

2 Doprinosi brojnim diskusijama na tu temu objavljeni su u više zbornika radova, uglavnom kao posebna izdanja časopisa *Name and Place* (ur. Jordan i dr., 2007; ur. Jordan i dr., 2011; ur. Woodman, 2012; ur. Jordan i Woodman, 2014; ur. Jordan i Woodman, 2015).

3 Prve rasprave o tome objavljene su u zborniku radova *Criteria for the Use of Exonyms* (ur. Jordan i Woodman, 2016).

names that have not been changed. They have not been adapted to the recipient language (e.g. Croatian), but remain written in the original form instead (e.g. Cambridge, Dublin, Freiburg, Glasgow, Kiel, Liverpool, Nantes, Sevilla / Sevilla) (Crljenko, 2008). In contrast, exonyms are customised names in the recipient language.

2 Contributions to numerous discussions on this topic have been published in several proceedings, mostly as special volumes of the *Name and Place* journal (Eds. Jordan et al., 2007; Eds. Jordan et al., 2011; Ed. Woodman, 2012; Eds. Jordan and Woodman, 2014; Eds. Jordan and Woodman, 2015).

3 The first papers on the topic were published in the proceedings *Criteria for the Use of Exonyms* (Eds. Jordan and Woodman, 2016).

je nejasno kada valja rabiti koji oblik geografskog imena za taj geografski objekt. Drugi je problem odabir jednoga, „pravilnog” lika ako ih je u uporabi više. Neke su zemlje taj problem potpuno ili djelomično riješile standardizacijom geografskih imena, kojom se određuje normirani (standardizirani) lik i njegova uporaba, kao i uporaba drugih, nenormiranih likova.⁴

Unatoč priličnom istraživačkom potencijalu unutar hrvatske znanstvene zajednice rijetki se istraživači bave egzonimima. Uglavnom je riječ o raspravama i istraživanjima provedenima na malom broju egzonima (vjerojatno zbog nepostojanja cjelovitog popis egzonima, koji bi bio temelj istraživanja, poglavito onih kvantitativnih) ili pak vrlo uske tematike, najčešće o načinima pisanja svih geografskih imena, i stranih i udomaćenih, za strane geografske objekte. Teme o kojima se najčešće raspravlja su: a) podrijetlo, povijest i leksičko značenje imenske osnove nekih odabranih imena stranih geografskih objekata (Skok, 1971–1974: npr. Amerika, Bavarska, Beč, Rim; Gostl, 1985.: npr. Beč, Carigrad, Drač, Mleci, Turin), b) neka preporučena rješenja imena (Vratović, 1983.: Europa ili Evropa; Lončarić, 1994. i Brozović 1995.: Lončarić i Brozović raspravljaju o istim primjerima – npr. Azerbajdžan ili Azerbejdžan, Obala Bjelokosti ili Bjelokosna Obala, Mađarska ili Mađarska; Brozović, 2001.: Litva ili Litvanija, Letonija ili Latvija, Moldavska, Moldavija ili Moldova), c) općenito o problemima pisanja i/ili čitanja egzonima te uporabe u hrvatskom jeziku (Ratković, 1929; Cvitanović, 1974; Gostl, 1985; Kalmeta, 1985; Crljenko, 2008; 2015b; Brozović Rončević, 2011). Očiti nedostatak sveobuhvatnosti u hrvatskim istraživanjima egzonima smanjuje mogućnost šireg uvida u raširenost problematike te onemogućava uopćavanja i stvaranje jedinstvenog sustava za rješavanje problema njihova pisanja i uporabe.

Svrha je ovoga rada da se razvojem metodologije znanstvenih istraživanja egzonima, poglavito me-

(Ed. Jozić, 2013, 70), it is often unclear when to use an appropriate form of toponym. Another problem is choosing the “proper” form if more than one are in use. Some countries have completely or partially solved this problem by standardisation of geographical names, i.e. by establishing a standardised form for geographical names and their use, as well as the use of non-standard forms⁴.

Only a few researchers deal with exonyms within the Croatian scientific community, despite their significant research potential. Discussions and studies on exonyms are conducted on a small number of exonyms (probably due to the lack of a complete list of exonyms, which could be the basis for quantitative study) or they address very narrow topics (often about the rules of writing names of foreign geographical features). The most discussed topics are: a) origin, history, and lexical meaning of the name’s root – of some selected names for foreign geographical features (Skok, 1971–74: e.g. *Amerika /America/, Bavarska /Bavaria/, Beč /Vienna/, Rim /Rome/*; Gostl, 1985: e.g. *Beč /Vienna/, Carigrad /Istanbul/, Drač /Durrës/, Mleci /Venice/, Turin /Turin/*); b) some recommended forms of names (Vratović, 1983: *Europa* or *Evropa /Europe/*; Lončarić, 1994 and Brozović 1995: Lončarić and Brozović discuss the same names – e.g. *Azerbajdžan* or *Azerbejdžan /Azerbaijan/, Obala Bjelokosti* or *Bjelokosna Obala /Côte d’Ivoire/, Mađarska* or *Mađarska /Hungary/*; Brozović, 2001: *Litva* or *Litvanija /Lithuania/, Letonija* or *Latvija /Latvia/, Moldavska, Moldavija* or *Moldova /Moldavia/*); and c) problems of writing and/or reading exonyms in general and their use in the Croatian language (Ratković, 1929; Cvitanović, 1974; Gostl 1985; Kalmeta, 1985; Crljenko, 2008; 2015b; Brozović Rončević, 2011). The obvious lack of comprehensiveness in Croatian exonym studies reduces the possibility of a broader insight into the severity of the problem. It also hinders the process of generalisation and the creation of a unique system, designed to solve problems associated with their writing and use.

The purpose of this article is to make a contribution to the comprehensive study of exonyms,

⁴ O procesu standardizacije geografskih imena i njezinim rezultatima u Bugarskoj: Chaleva i Fakaliev, 2008; Choleva-Dimitrova i Vlahova-Angelova, 2009; u Češkoj: Boháč, 2011; Švehlová, 2015; u Mađarskoj: Mikešy i dr., 2012; u Poljskoj: Zych, 2007; 2011; u Slovačkoj: Horňanský i Miklušová, 2011; Kováčová, 2015; u Sloveniji: Kladnik i Perko, 2013; *Report of Slovenia*, 2015; Brnot, 2016; u Ukrajini: Drohushevska, 2014.

⁴ More on the process of standardisation of toponyms in Bulgaria: Chaleva and Fakaliev, 2008; Choleva-Dimitrova and Vlahova-Angelova, 2009; in the Czech Republic: Boháč, 2011; Švehlová, 2015; in Hungary: Mikešy et al., 2012; in Poland: Zych, 2007; 2011; in Slovakia: Horňanský and Miklušová, 2011; Kováčová, 2015; in Slovenia: Kladnik and Perko, 2013; *Report of Slovenia*, 2015; Brnot, 2016; in Ukraine: Drohushevska, 2014.

tode klasifikacije egzonima, dade doprinos njihovu obuhvatnijem proučavanju. Budući se po svojoj prirodi ta metoda temelji na mnogo većem broju prikupljenih egzonima, smatra se da bi mogla poslužiti kao početna metoda njihovih daljnjih kvalitativnih i kvantitativnih istraživanja. Primjer slovenskih istraživanja na 3819 prikupljenih egzonima (Kladnik i dr., 2013) pokazuje da se, ako su klasificirani, egzonimi mogu proučavati i kvantitativno. Na taj se način uočavaju njihovi sumjerljivi odnosi i uopćavanja. Rezultati takvih istraživanja mogu se u konačnici uspoređivati s rezultatima istih istraživanja drugdje. Cilj je rada izložiti moguće klasifikacije i uputiti na njihovu primjenu s pomoću dvaju primjera podjele imena država. Da bi se to ostvarilo, pregledat će se domaća i strana literatura o egzonimima te hrvatski jezikoslovni priručnici.

Metoda klasifikacije upotrebljava se u mnogim znanstvenim istraživanjima. Podrazumijeva podjelu (razvrstavanje, kategoriziranje, klasificiranje) istraživanih objekata ili pojava prema nekom kriteriju, ovisno o predmetu i svrsi istraživanja. Takva podjela pritom uvažava međusobno isključiva obilježja objekata ili pojava (Bailey, 1994; Bhattacharjee, 2012). To znači da, primjerice, ako geografski objekt ili toponim prema nekom kriteriju pripada jednoj kategoriji, ne može pripadati drugoj kategoriji.

Istražujući udomaćena geografska imena i pregledavajući klasifikacije koje su se dosad primjenjivale u istraživanjima stranih egzonima, uvidjelo se da se egzonimi mogu klasificirati prema nekoliko kriterija: a) tipu geografskog objekta koji imenuju, b) lokaciji geografskog objekta, c) stupnju normiranja imena, d) području uporabe, e) učestalosti uporabe u određenom razdoblju, f) motivaciji imenovanja.

Kompleksnija metoda razvrstavanja objekata ili pojava je tipologija. Ona podrazumijeva podjelu po sličnostima ili srodnostima u kompleksima obilježja, pri čemu se kombinira više kriterija, koji zajedno čine jedan „skup kategorija ili tip” (Bhattacharjee, 2012, 53). Problem velikog broja tipova, koji se nerijetko javlja kombinacijom više kriterija i velikog broja objekata ili pojava, može se otkloniti podjelom na „tipove prema ključnim kriterijima” (Bailey, 1994, 5). Na taj je na-

by developing an exonym classification method. Since this method is inherently based on a much larger number of exonyms, it could serve as an initial method for further qualitative and quantitative studies. One Slovenian research based on 3,819 exonyms (Kladnik et al., 2013) indicated that, if classified, exonyms could be studied quantitatively as well. Thus, their proportional relations and generalisations could be identified. The results of such studies could eventually be compared to the results of similar studies carried out elsewhere. The aim is to propose possible classifications and explore their use by applying two classifications to country names. To achieve this goal, domestic and foreign literature on exonyms, as well as Croatian linguistic reference books, were consulted.

The classification method has been used in many scientific studies. It implies the categorisation (sorting, ordering, classifying) of studied features or phenomena according to certain criteria, which depend on the object and purpose of the research. Such classifications acknowledge mutually exclusive characteristics of features or phenomena (Bailey, 1994; Bhattacharjee, 2012). More precisely, if a geographical feature, or a toponym sorted by certain criteria belongs to one category, it cannot belong to another category.

By researching adapted geographical names and by reviewing the classifications that have been applied in the studies of foreign exonyms to date, it can be observed that exonyms can be classified according to several criteria: a) type of geographical feature; b) location of the geographical feature; c) degree of the standardisation of name; d) area of use; e) frequency of use in a particular period; and f) motivation for naming.

One method of classifying features or phenomena, more complex than classification, is typology. It is a categorisation depending on similarity or proximity to complexes of characteristics, and implies the usage of a combination of several criteria that constitute a “set of categories or types” (Bhattacharjee, 2012, 53). The problem of numerous types, which often occurs when combining multiple criteria and a large number of features or phenomena, can be eliminated by dividing them according to “the key criteria types” (Bailey, 1994,

čin provedena tipologija egzonima prema načinu udomaćivanja (egzonimizacije) imena u hrvatski jezik.

Ovisno o dominantnim sadržajima upisanima u njih, podjele egzonima mogu se razvrstati na: a) geografske podjele, koje upućuju na geografske sadržaje geografskih objekata (to su klasifikacije prema: tipu geografskog objekta koji imenuju, lokaciji geografskog objekta), b) jezikoslovne podjele, koje upućuju na jezične sadržaje geografskih imena (to su klasifikacije prema: abecedi imena, stupnju normiranja imena, području uporabe, učestalosti uporabe u određenom razdoblju, motivaciji imenovanja, tipologija prema načinu udomaćivanja imena /u hrvatskom jeziku/). Služeći se dominantnim aspektom proučavanja toponima kao glavnim kriterijem podjele, geograf i geopolitolog Radovan Pavić (1980; 2012) na sličan način razvrstava toponimiju (i toponime) na: a) semantičku ili geografsku,⁵ odnosno historijsko-geografsku toponimiju (i toponime), koja se odnosi na geografski aspekt proučavanja toponima, odnosno geografske sadržaje koji se mogu iščitati iz toponima, b) lingvističku toponimiju (i toponime), koja se odnosi na jezikoslovni aspekt njihova proučavanja, odnosno jezične sadržaje toponima.

Klasifikacije egzonima

Prema tipu geografskog objekta koji imenuju

U hrvatskoj se jezikoslovnoj i geografskoj znanstvenoj literaturi toponimi najčešće klasificiraju prema geografskom objektu koji imenuju. Ta podjela ponajprije upućuje na tip geografskog objekta (npr. Nežidersko jezero i Apalačko gorje upućuju na tip objekta /jezero i gorje/), a potom na njegovu važnost i/ili veličinu (npr. Alpe, Dunav i Rajna imaju svoj egzonimski lik jer su veoma važni prekogranični objekti). Po ovom se kriteriju izdvaja nekoliko klasifikacija toponima, ponajviše jezikoslovnih.

⁵ Pavićeva kategorija „geografski toponimi” može biti zbunjujuća jer pojam „toponim” znači „geografsko ime”. To su, dakle, sinonimi. Ipak, zbog dosljednosti, njegova je podjela ovdje prenesena u originalu.

5). An exonymisation typology (typology depending on the way geographical names are adopted into the Croatian language) was conducted by using this concept.

Depending on their dominant attributes, the categorisations of exonyms can be: a) geographical, suggesting geographical attributes of the features (such as classifications based on type of geographical feature or its location); b) linguistic, suggesting linguistic attributes of geographical names (such as classifications depending on the alphabet, the degree of the standardisation of names, the area of use, the frequency of use in a particular period, the motivation for naming, and the typology according to the method of adaptation of the names /into the Croatian language/). Similarly, the geographer and geopolitical scientist Radovan Pavić (1980; 2012) used the dominant aspect of toponymic studies as the main criterion of categorisation. He classified toponymy (and toponyms) into: a) semantic or geographical⁵, i.e. historical-geographical toponymy (and toponyms), referring to the geographical aspect of toponym studies – to geographical attributes that can be read out of toponyms; and b) linguistic toponymy (and toponyms), referring to the linguistic aspect of their studies, i.e. to linguistic attributes of toponyms.

Classifications of exonyms

According to the type of geographical feature

The most referred-to classification of toponyms in Croatian linguistic and geographical scientific texts is according to geographical feature. This categorisation primarily refers to the type of geographical feature (e.g. *Nežidersko jezero* / Lake Neusiedl/ and *Apalačko gorje* /Appalachian Mountains/ - these indicate the type of feature /lake and mountain/), but also to its importance and/or size (e.g. *Alpe* /Alps/, *Dunav* /Danube/ and *Rajna* /Rhine/ - these have adapted forms since they are very important cross-border features). Several classifications of toponyms, depending on this criterion, can be designed – mostly of a linguistic variety.

⁵ Pavić's category “geographical toponyms” may be confusing because the term “toponym” means “a geographical name”. Therefore, these terms are synonyms. However, due to consistency, his classification has been mentioned here in its original form.

Razvrstavajući toponime na ovaj način, jezikoslovci se nužno služe geografskim znanjima o geografskim objektima. Naime, oni ujedno klasificiraju i geografske objekte. Tako je Pavle Rogić (1964) podijelio toponime na: a) imena naseljenih i nenaseljenih mjesta, b) imena reljefnih oblika, c) imena voda. Petar Šimunović u *Uvodu u hrvatsko imenoslovlje* (2009) toponime dijeli na: a) ojkonime (imena naselja), b) urbonime (imena gradova i ulica), c) mikrotoponime⁶ (imena zemljišta i predjela), d) oronime (imena planinskih reljefnih oblika), e) hidronime (imena voda); naveo je i toponime nazvane po: f) antroponimima (imenima osoba ili ljudi), g) zoonimima (imenima životinja), h) fitonimima (imenima biljaka), i) hagionimima (imenima mitoloških i svetačkim likova i kultova) i dr. Na sličan je način Vladimir Skračić (2011) izdvojio: a) hidronime (imena voda), b) oronime (imena reljefnih uzvisina), c) horonime (imena država, regija i administrativnih jedinica), d) ojkonime (imena naseljenih mjesta), e) hodonime (imena prometnica i gradskih četvrti), f) nesonime (imena otoka), g) talasonime (imena mora i oceana). Skračić, posebno se osvrćući na toponimiju obalnog i morskog prostora, predlaže i sljedeće termine: paralionimi (imena manjih dijelova morske obale), hormonimi (imena luka i sidrišta), diaplionimi (imena morskih kanala), bentonimi (imena podmorskog reljefa) i dr., no oni se nisu ustalili u hrvatskoj toponomastici.

Podjelom „semantičkih ili geografskih” toponima Radovana Pavića (1980; 2012) mogu se izdvojiti oni koji imenuju određeni geografski objekt: a) predjelni toponimi (horonimi) – imena područja, b) morfonimi (oronimi i speleonimi) – imena reljefnih oblika, c) hidronimi – imena voda, d) ojkonimi – imena naselja.⁷

Razvrstavajući toponime u svrhu izrade geografskih karata, geodet i kartograf Paško Lovrić (1988) izdvojio je šest skupina toponima: a) oronimi (imena

Classifying toponyms in such a way implies that linguists deal with a certain degree of geographical knowledge about geographical features. That is because they are categorising geographical features at the same time. Thus, Pavle Rogić (1964) divided toponyms into: a) names of inhabited and uninhabited places; b) names of landforms; and c) names of inland waters and seas. Petar Šimunović in *Uvod u hrvatsko imenoslovlje* (2009) divided toponyms into: a) oikonims (names of settlements); b) urbonyms (names of towns and streets); c) micro-toponyms⁶ (names of land and fields); d) oronyms (names of relief forms); e) hydronyms (names of bodies of water), he also specified toponyms named after: f) anthroponyms (names of a person or people); g) zoonyms (names of animals); h) phytonyms (names of plants); i) hagionyms (names of mythological and saintly figures, and cults); and so on. Similarly, Vladimir Skračić (2011) sorted the following: a) hydronyms (names of bodies of water); b) oronyms (names of relief forms); c) choronyms (names of countries, regions, and administrative units); d) oikonims (names of inhabited places); e) (h)odonyms (street names and names of town districts); f) nesonyms (names of islands); and g) names of seas and oceans. Specifically referring to the toponymy of coastal and marine areas, Skračić also suggested that the following should be terms: names of smaller parts of the coastline; names of ports and anchorages; names of marine channels; names of underwater relief forms; etc.

In his further categorisation of “semantic or geographical” toponyms, Radovan Pavić (1980; 2012) sorted out the toponyms for a particular geographical feature as: a) choronyms – names of fields; b) morphonyms (oronyms and speleonims) – names of landforms; c) hydronyms – names of bodies of water; and d) oikonims – names of settlements⁷.

To improve the map making process, land surveyor and cartographer Paško Lovrić (1988) listed six groups of toponyms: a) oronyms (names of land-

6 Kako bi se izbjegle nejasnoće oko termina *mikrotoponim*, kojim se sugerira „ime maloga geografskog objekta, odnosno maloga zemljišta”, a mogao bi se protumačiti i kao „manji” toponim, što je, prema riječima Dunje Brozović Rončević (2010, 43) „netočno jer postoje samo manji ili veći zemljopisni objekti na koje se ta imena odnose”, a ne manji ili veći toponimi, Šimunović (2009) spominje da su u upotrebi i nazivi *anojkonim* te *zemljišno ime*.

7 Ostali „geografski toponimi” upućuju na sadržaje i motivacije (npr. lokacijski, klimatski, zoonimi, etnonimi, ekonomski toponimi, memorijalni toponimi), a ne na geografske objekte.

6 To avoid confusion over the term *micro-toponym*, the following definition: “it is a name of a small geographic feature or a small field”, which could also be interpreted as “a minor” toponym, is, according to Dunja Brozović Rončević (2010, 43) “incorrect because there are only smaller or larger geographic features to which these names refer” and not smaller or larger toponyms; Šimunović (2009) mentions that the terms *anojkonim* and *land name* are also in use.

7 Other geographical toponyms refer to attributes and motivations (e.g. locational toponyms, climatological toponyms, zoonyms, ethnonyms, economical toponyms, and memorial toponyms), not to geographical features.

oblika reljefa), b) hidronimi (imena voda), c) regionimi (imena oranica, pašnjaka, voćnjaka, vinograda, šuma i većih geografskih cjelina), d) domicilonimi (imena zavičaja, prebivališta), e) hodonimi (imena prometnica), f) teritorionimi (imena područja u vlasti neke države ili društveno-političke zajednice).

Klasifikacijom udomaćenih geografskih imena prema tipu geografskog objekta koji imenuju mnogo se više bave znanstvenici i stručnjaci izvan Hrvatske. Tako se za potrebe izrade popisa egzonima, a u svrhu smanjenja njihove uporabe,⁸ udomaćena geografska imena svrstavaju u kategorije prema manje-više uobičajenoj podjeli geografskih objekata. Ipak, u pojedinim popisima postoje odstupanja koja uvelike ovise o njihovim izrađivačima. U dokumentu o smjernicama za izradu popisa egzonima *Guidelines for the Preparation of Lists of Exonyms* (1991), koji je izradio UNGEGN-ov Odjel za nizozemsko i njemačko govorno područje, geografski objekti razvrstani su u sljedeće kategorije: a) kontinenti, b) oceani i mora, c) rijeke, jezera, otoci i kanali, d) planine ili planinski lanci, e) države, pokrajine, savezne države i ovisna područja, f) povijesne regije i drugi povijesni entiteti, g) glavni i veliki gradovi, naseljena mjesta, h) povijesni lokaliteti i naselja, i) novi egzonimi.

U priručniku za standardizaciju geografskih imena *Manual for the national standardization of geographical names* (2006), koji je Skupina stručnjaka za geografska imena pri UN-u izradila s namjerom da usmjeri i olakša proces standardizacije geografskih imena, američki toponomastičar Donald J. Orth geografske objekte dijeli na: a) naseljena mjesta (npr. gradove, sela), b) političke i administrativne teritorijalne jedinice (npr. države, pokrajine, općine), c) prirodne geografske objekte (npr. vodotoke, planine, jezera, mora), d) izgrađene objekte (npr. brane, aerodrome, ceste), e) područja ili mjesta koja imaju posebno, često vjersko, značenje (npr. polja, pašnjaci, ribolovna područja, vjerski lokaliteti).

Slovenski istraživači su za potrebe izrade sveobuhvatnog popisa egzonima napravili ovu podjelu geografskih objekata: a) cjeline/kontinenti, b) države, c) naselja, d) povijesna naselja, e) kopneni reljefni oblici, f) kopneni hidronimi, g) morski hidroni-

forms); b) hydronyms (names of bodies of water); c) regionyms (name of arable lands, pastures, orchards, vineyards, forests, and larger geographical units); d) names of homelands and places of residence; e) (h) ononyms (street names); and f) choronyms (names of countries or administrative units).

Classification of adapted geographical names according to the type of geographical feature is in the focus of foreign researchers much more than in the works of Croatian scientists and experts. Thus, in the process of creating a list of exonyms (which should be done in order to minimize their use)⁸, exonyms have been classified into categories, depending (more or less) on the usual division of geographical features. However, there are certain differences in the lists, which greatly depend on their authors. In 1991, the members of the UNGEGN Dutch and German-speaking Division prepared the document *Guidelines for the Preparation of Lists of Exonyms*, where they classified geographical features into the following categories: a) continents; b) oceans and seas; c) rivers, lakes, islands, and canals; d) mountains or mountain ranges; e) sovereign countries, provinces, states in federations, and dependent territories; f) historical regions and other historical entities; g) capitals, major cities, and inhabited places; h) historical sites and settlements; and i) new exonyms.

In 2006, UNGEGN experts prepared the *Manual for the national standardization of geographical names*, with the purpose of facilitating the process of standardisation of geographical names. One of the authors, the American toponymist Donald J. Orth, divided geographical features into: a) populated places (e.g. cities, towns, villages); b) civil divisions (e.g. countries, cantons, districts); c) natural features (e.g. streams, mountains, lakes, seas); d) constructed features (e.g. dams, airports, highways); and e) open places or areas that have special local, often religious, meaning (e.g. grazing lands, fishing areas, sacred areas).

To develop a comprehensive list of exonyms, Slovenian scientists designed the following categorisation of geographical features: a) continents; b) countries; c) settlements; d) historical settlements; e) land relief forms; f) land hydronyms; g) sea hydronyms; h) undersea features;

⁸ U rezolucijama II/28, II/29, II/3, III/18, IV/20, V/13 i VIII/4 Skupina stručnjaka za geografska imena pri UN-u zalaže se za smanjenje uporabe egzonima (*Texts of resolutions*, n. d.).

⁸ UNGEGN has advocated for the reduction of exonyms in resolutions II/28, II/29, II/3, III/18, IV/20, V/13 and VIII/4 (*Texts of resolutions*, n. d.).

mi, h) podmorski objekti, i) otočni reljefni oblici, j) obalni reljefni oblici, k) prirodne regije, l) povijesne regije, m) pejzaži, n) upravne jedinice, o) povijesne upravne jedinice, p) drugo. Potom su usporedili zastupljenost geografskih objekata služeći se kvantitativnom analizom. Pokazalo se da u slovenskom jeziku najviše egzonima postoji za podmorske i kopnene reljefne oblike te naselja, otoke i mora/vode (Kladnik, 2001; 2007a; Kladnik i dr., 2013; Kladnik i Perko, 2015).

Poljski i češki popisi egzonima ne svrstavaju udomaćena geografska imena u veće, obuhvatnije kategorije, nego jednostavno navode tip geografskog objekta koji imenuju (npr. kontinent, država, naselje, ovisno područje, regija, pokrajina, more, zaljev, jezero, dolina, bazen, pustinja, delta, otok, poluotok, visoravan, brana, zid, tunel).⁹

Na temelju navedenih klasifikacija toponima i egzonima te uvidom u više od dvadeset izvora hrvatskih egzonima za potrebe projekta *Rječnik stranih geografskih imena*, koji se od 2013. provodi u Leksikografskom zavodu Miroslav Krleža (LZMK, n. d.),¹⁰ prikupljeni egzonimi imenuju geografske objekte razvrstane u 12 kategorija:

- a) kontinent ili cjelina / područje (npr. Azija, Europa, Oceanija)
- b) država (npr. Alžir, Kamerun, Zambija)
- c) ovisno područje (npr. Američka Samoa, Francuska Gijana, Nova Kaledonija)
- d) regija (prirodne i povijesne regije te administrativne jedinice; npr. Bavarska, Galicija, Mazurija)
- e) naselje (npr. Beč, Prag, Varšava)
- f) kopneni reljefni oblik (planine, brda, doline, nizine, visoravni, ravnjaci, zavale, depresije, pustinje, jame, špilje, poluotoci¹¹ i dr.; npr. Alpe, Pirenejski

i) island relief forms; j) coastal relief forms; k) natural regions; l) historical regions; m) landscapes; n) administrative units; o) historical administrative units; and p) other. They also compared the representation of geographical features by using the quantitative method. The analysis asserted that the most frequent exonyms in the Slovenian language are those of undersea features and land relief forms, as well as settlements, islands, and the bodies of water (Kladnik, 2001; 2007a; Kladnik et al., 2013; Kladnik and Perko, 2015).

Polish and Czech lists of exonyms do not classify adopted geographical names into extensive, comprehensive categories, but simply specify a type of geographical feature (e.g. continent, country, settlement, dependent territory, region, province, sea, bay, lake, valley, basin, desert, delta, island, peninsula, plateau, dam, wall, and tunnel).⁹

Since 2013, a project called *Dictionary of Foreign Geographical Names* has been underway at the Miroslav Krleža Institute of Lexicography (LZMK, n. d.)¹⁰. It is based on the aforementioned classifications of toponyms and exonyms, as well as on the numerous exonyms collected from more than twenty sources of Croatian exonyms. To systemise exonyms, geographical features have been classified into 12 categories:

- a) continent (e.g. *Azija* /Asia/, *Europa* /Europe/, *Oceanija* /Oceania/)
- b) country (e.g. *Alžir* /Algeria/, *Kamerun* /Cameroon/, *Zambija* /Zambia/)
- c) dependent territory (e.g. *Američka Samoa* /American Samoa/, *Francuska Gijana* /French Guiana/, *Nova Kaledonija* /New Caledonia/)
- d) region (natural regions, historical regions, and administrative units, e.g. *Bavarska* /Bavaria/, *Galicija* /Galicia/, *Mazurija* /Masuria/)
- e) settlement (e.g. *Beč* /Vienna/, *Prag* /Prague/, *Varšava* /Warsaw/)
- f) land relief form (mountains, hills, valleys, lowlands, plains, plateaus, basins, depressions, deserts, pits, caves, peninsulas¹¹, etc.; e.g. *Alpe* /

⁹ Vidjeti u: ur. Zych, 2013; Bohác, 2007.

¹⁰ Izvori koji su poslužili za prikupljanje egzonima obuhvaćaju razdoblje od 130 godina, tj. od prvoga prijevodnog atlasa na hrvatskom jeziku iz 1887. do danas (više o nekima od njih vidjeti u: Crljenko, 2014).

¹¹ Kao i kod svake klasifikacije, neke je podatke (u ovom slučaju geografske objekte) teško jednoznačno svrstati u jednu kategoriju ili tip. Kategorije ovise o tipu podataka (Lindsay, 2001), a često i o autoru klasifikacije. Ovdje je najčešće riječ o onim „rubnim” objektima koji dijele obilježja i jedne i druge kategorije. Takvi su, na primjer, kopneni reljefni oblici uz mora ili oceane, koji zapravo čine posebnu skupinu

⁹ See: Zych (Ed.), 2013; Bohác, 2007.

¹⁰ Sources used for collecting exonyms cover a period of 130 years. This period started in 1887, when the first atlas translated into the Croatian language was published, and continues to this day (for more information see: Crljenko, 2014).

¹¹ As in other classifications, some data (e.g. geographical features) are

- poluotok, Stjenjak, Vlaška nizina)
- g) otok ili otočje (otoci, atoli i dr.; npr. Društveni otoci, Korzika, Sicilija)
- h) obalni reljefni oblik (obale, klifovi, rtovi, fjordovi, estuariji, delte, primorja i dr.; npr. Azurna obala, Obala papra, Rt dobre nade)
- i) podmorski reljefni oblik (hrptovi, brazde, jarci, zavale, pličine i dr.; npr. Filipinski jarak, Madagaskarska zavala, Srednjoatlantski hrbat)
- j) vode na kopnu (rijeke, jezera, kanali, močvare, slapovi i dr.; npr. Rajna, Viktorijini slapovi, Nežidersko jezero, kanal Rajna-Majna-Dunav)
- k) more (oceani, mora, zaljevi, prolazi, vrata, kanali i dr.; npr. Tih ocean, Andamansko more, Bengalski zaljev)
- l) ostalo (brane, dijelovi naselja, zidine, povijesna naselja, arheološki lokaliteti, polovi, tipovi pejzaža, prometnice i dr.; npr. Hooverova brana, Kineski zid, Sjeverni pol, Elizejske poljane).
- Alps/*, *Pirenejski poluotok* /Iberian Peninsula/, *Stjenjak* /Rocky Mountains/, *Vlaška nizina* /Wal-lachian Plain/)
- g) island or archipelago (islands, atolls, etc.; e.g. *Društveni otoci* /Society Islands/, *Korzika* /Cor-sica/, *Sicilija* /Sicily/)
- h) coastal relief form (coasts, cliffs, capes, fjords, estuaries, deltas, littorals, etc.; e.g. *Azurna obala* /Côte d'Azur/, *Obala papra* /Pepper Coast/, *Rt dobre nade* /Cape of Good Hope/)
- i) undersea relief form (ridges, trenches, ditches, oceanic basins, submarine shelves, etc.; e.g. *Fili-pinski jarak* /Philippine Trench/, *Madagaskarska zavala* /Madagascar Basin/, *Srednjoatlantski hr-bat* /Mid-Atlantic Ridge/)
- j) inland waters (rivers, lakes, canals, swamps, wa-terfalls, etc.; e.g. *Rajna* /Rhine/, *Viktorijini slapovi* /Victoria Falls/, *Nežidersko jezero* /Lake Neusiedl/, *kanal Rajna-Majna-Dunav* /Rhine-Main-Danube Canal/)
- k) sea (oceans, seas, bays, straits, channels, etc.; e.g. *Tih ocean* /Pacific Ocean/, *Andamansko more* /Andaman Sea/, *Bengalski zaljev* /Bay of Bengal/)
- l) other (dams, town districts, walls, historical set-tlements, archaeological sites, the poles, types of landscape, streets, etc.; e.g. *Hooverova brana* /Hoover Dam/, *Kineski zid* /Great Wall/, *Sjev-erni pol* /North Pole/, *Elizejske poljane* /Champs-Élysées/).

Prema lokaciji geografskog objekta

Ova klasifikacija egzonyma vrlo je jasno određena jer se temelji na uobičajenoj podjeli na kontinente i/ili cjeline, odnosno mora i/ili oceane (Kladnik i dr., 2013; Kladnik i Perko, 2015). Prema njoj, geografski objekt može biti smješten: a) na kontinentu (ili cjelini/području; npr. Azija, Južna Amerika, Oceanija) ili u oceanu (npr.

obalnog reljefa (*b*). Susljedno tomu, poluotoci su svrstani u kopnene reljefne oblike (*f*) premda mogu biti i u obalnom reljefu (*b*). Teško je, naime, govoriti o Skandinavskom poluotoku kao o obalnom reljefnom obliku, ali je to vrlo moguće za grčki Atos. S druge strane, zaljevi, kanali i prolazi svrstani su u skupinu *k* (mora) s obzirom na činjenicu da su ispunjeni morskom vodom. I oni su, poput poluotoka, ujedno i obalni reljefni oblici (*b*).

According to the location of the geographical feature

This classification of exonyms is rather obvious since it is based on the traditional divisions between continents, and seas and/or oceans (Kladnik et al., 2013; Kladnik and Perko, 2015). According to this classification, geo-

graphical features are difficult to specify unambiguously into a single category or type. Categories depend on the type of data (Lindsay, 2001), and often on the author of the classification. Here, the categories are arguable for "the marginal" features that share characteristics of both categories. These are, for instance, land relief forms alongside the sea or ocean, which make a separate group of coastal relief forms (*b*). Thus, peninsulas are classified as land relief forms (*f*), although they can be sorted as coastal relief forms (*b*) as well. In fact, it is hard to imagine the Scandinavian Peninsula as a coastal relief form, but it is very possible for the Greek Athos. On the other hand, bays, channels and straits are classified into the group *k* (sea), since they are filled with seawater. Like peninsulas, they are also coastal relief forms (*b*).

Atlantski ocean), b) u državi (npr. Ukrajina, Izrael) ili moru (npr. Irsko more, Karipsko more). Ona upućuje na kulturno-povijesne i prostorne odnose među dvjema jezičnim zajednicama. Naime, logično je očekivati da je zastupljenost egzonima u zajednici jezika primatelja veća što joj je zajednica jezika davatelja bliža te što su tješnje bile (i jesu) njihove kulturne i političke veze. Kao što to potvrđuje slovenski primjer, najviše slovenskih egzonima postoji za geografske objekte smještene u Europi i Sredozemnom moru, a najmanje u Južnoj Americi i Sjevernom ledenom moru (Kladnik i dr., 2013).

Prema stupnju normiranja imena

Klasifikacija egzonima prema stupnju normiranja imena neizravno upućuje na odnos zajednice prema vlastitom jeziku. Zajednica može ili ne mora smatrati da je u svrhu njegovanja vlastitog jezika važno imati normirana (standardizirana) geografska imena. Klasifikacija je izravno povezana s preporučenom/propisanom uporabom egzonima. To znači da je imenski lik najvišeg stupnja normiranja u uporabi obvezujući, dok lik najnižeg stupnja normiranja nije dopušteno rabiti. Budući da takvo normiranje provodi nadležno povjerenstvo za standardizaciju geografskih imena,¹² koje u Hrvatskoj ne postoji, niti jedan hrvatski egzonym nema službeni status standardiziranoga imena. Ipak, prema *Hrvatskom pravopisu* (ur. Jozić, 2013) za sve se riječi kod kojih se pojavljuju dvostruka pravopisna rješenja (tako i za dvostruka udomaćena geografska imena) može ustanoviti normativna hijerarhija. To konkretno znači da egzonym može biti: a) standardizirano

graphical features can be located: a) on a continent (or in an area; e.g. Asia, South America, and Oceania), or in the ocean (e.g. Atlantic Ocean); or b) in a country (e.g. Ukraine, Israel) or sea (e.g. Irish Sea, Caribbean Sea). This classification indicates the cultural, historical, and spatial relationships between the communities of the receiver and the donor language. In fact, the closer the community of the donor language is, it is logical to expect more exonyms in the receiver language community. Similarly, the stronger their cultural and political relations are, more exonyms in the receiver language community could be expected as well. As confirmed by Slovenian research, most Slovenian exonyms name geographical features located in Europe and the Mediterranean Sea, and the least in South America and the Arctic Ocean (Kladnik et al., 2013).

According to the degree of standardisation of names

Classification of exonyms, depending on the degree of standardisation of names, indirectly indicates the community's attitude towards their own language. In order to nourish its own language, a community may or may not recognise the importance of having standardised geographical names. The classification is closely associated with the recommended/prescribed use of exonyms. This means that, in general usage, the form of the name with the highest degree of standardisation is obligatory, while the form of the name with the lowest degree of standardisation is not recommended. Since a competent commission should conduct the process of standardisation of geographical names, and no such commission has been established in Croatia¹², not a single Croatian exonym has the official status of "standardised name". However, the orthographic rules (Ed. Jozić, 2013) imply that all doubtful words (adapted geographical names as well) can be the subjects of their normative determination. This

¹² Na primjer, u Sloveniji je to *Komisija za standardizaciju zemljepisnih imen* (KSZI), u SAD-u *United States Board on Geographical Names* (USBGN), u Kanadi *Geographical Names Board of Canada* (GNBC), u Danskoj *Stednavneudvalget*, u UK-u *Permanent Committee on Geographical Names* (PCGN), u Njemačkoj *Ständiger Ausschuss für Geographische Namen* (SLAGN), u Austriji *Arbeitsgemeinschaft für Kartographische Ortsnamenkunde* (AKO), u Francuskoj *Commission nationale de toponymie du Conseil national de l'information géographique - Toponymie* (CNT/CNIG), u Poljskoj *Komisja Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Rzeczypospolitej Polskiej* (KSNG) (UNGEGN National, n. d.).

¹² For instance, in Slovenia there is the *Komisija za standardizaciju zemljepisnih imen* (KSZI), in the USA the *United States Board on Geographical Names* (USBGN), in Canada the *Geographical Names Board of Canada* (GNBC), in Denmark the *Stednavneudvalget*, in the UK the *Permanent Committee on Geographical Names* (PCGN), in Germany the *Ständiger Ausschuss für Geographische Namen* (SLAGN), in Austria the *Arbeitsgemeinschaft für Kartographische Ortsnamenkunde* (AKO), in France the *Commission nationale de toponymie du Conseil national de l'information géographique - Toponymie* (CNT/CNIG), in Poland the *Komisja Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Rzeczypospolitej Polskiej* (KSNG) (UNGEGN National, n. d.).

(normirano) ime – ne postoji u hrvatskom jeziku (npr. u slovenskom jeziku to su Afganistan, Albanija, Austrija); u nas ipak postoje službena imena država (npr. prema Bakotić, 2012: Iran, Irska, Mongolija i dr.), b) preporučena inačica – poneka se može pronaći u hrvatskim jezikoslovnim priručnicima (npr. Južna Amerika, Švedska, Daleki istok, Aleksandrija), c) dopuštena inačica – dopušta se u općoj uporabi zbog tradicije ili česte uporabe (npr. Asmara/Asmera, Mexico / Ciudad de Mexico), d) istovrijedne inačice – podjednako potvrđene u uporabi ili jedna ima prednost na temelju jednog načela za preporuke, a druga na temelju drugog načela (npr. Južna Koreja i Republika Koreja, Latvija i Letonija), e) nedopuštena inačica – neprikladna ili zastarjela uporaba (npr. Portugalska, Svaziland).

Slično kao u navedenom pravopisu, u slovenskim se publikacijama o egzonymima izdvaja nekoliko kategorija preporučene uporabe udomaćenih geografskih imena: a) standardizirano ime – nužna uporaba, b) preporučena inačica, c) dopuštena inačica, d) nepreporučljiva (nepotrebna) inačica, e) neprikladna inačica (Kladnik, 2001; Kladnik i Perko, 2015).

Prema području uporabe

Iz te se klasifikacije egzonyma mogu iščitati globalno važni lokaliteti i oni koji su po važnosti manjega dosega te se također mogu iščitati kulturne i političke veze među jezičnim zajednicama. Češki toponomastičar Milan Harvalík (2016) dijeli egzonyme prema području uporabe, odnosno prema jezičnoj zajednici koja ih upotrebljava na: a) nacionalne egzonyme – upotrebljavaju se samo u jednom jeziku (npr. na češkom jeziku to su *Řím*, *Paříž* i *Lipsko*), b) međunarodne egzonyme – upotrebljavaju se u najmanje dvama jezicima (npr. Peking u hrvatskom, slovenskom, češkom, engleskom i dr., Rim u hrvatskom, srpskom, slovenskom i dr., Solun u hrvatskom, makedonskom, slovenskom i dr., Varšava u hrvatskom, češkom i dr.).

means that an exonym can be: a) a standardised name – non-existent in Croatian (e.g. in Slovenian these are: *Afganistan* /Afghanistan/, *Albanija* /Albania/, *Avstrija* /Austria/), in Croatia, however, there are official country names (e.g. *Iran* /Iran/, *Irska* /Ireland/, *Mongolija* /Mongolia/, according to Bakotić, 2012); b) a recommended form – some can be found in Croatian linguistic reference books (e.g. *Južna Amerika* /South America, *Švedska* /Sweden/, *Daleki istok* /Far East/, *Aleksandrija* /Alexandria/); c) an allowed form – typically in general usage because of tradition or frequent appearance (e.g. *Asmara* /Asmara, Mexico /Ciudad de Mexico/); d) equivalent forms – equally recorded in usage, or one form is often preferred based on one principle for recommendations, and another based on some other principle (e.g. *Južna Koreja* /South Korea/ and *Republika Koreja* /Republic of Korea/, *Latvija* and *Letonija* /Latvia/); e) a disallowed form – inappropriate or outdated use (e.g. *Portugalska* /Portugal/, *Svaziland* /Swaziland/).

As in the aforementioned Orthography, Slovenian publications on exonyms have differentiated several categories for the recommended use of customised geographical names: a) standardised name – necessary use; b) recommended form; c) less recommended form; d) non-recommended (unnecessary) form; e) inappropriate form (Kladnik, 2001, Kladnik and Perko, 2015).

According to the area of use

This classification of exonyms can serve for the identification of globally important sites, less important sites, as well as to better understand cultural and political relations between various linguistic communities. According to the area of use, i.e. to the language community that uses them, Czech toponymist Milan Harvalík (2016) divided exonyms into: a) national exonyms – used only in one language (e.g. in Czech these are: *Řím* /Rome/, *Paříž* /Paris/ and *Lipsko* /Leipzig/); and b) international exonyms – used in at least two languages (e.g. *Peking* /Beijing/ in Croatian, Slovenian, Czech, English and other languages, *Rim* /Rome/ in Croatian, Serbian, Slovenian, etc., *Solun* /Thessaloniki/ in Croatian, Slovenian, etc., *Varšava* /Warsaw/ in Croatian, Czech, etc.).

Prema učestalosti uporabe u određenom razdoblju

Milan Harvalík (2016) izdvaja i tri kategorije egzonima s obzirom na učestalost uporabe u određenom razdoblju. To su (s hrvatskim primjerima): a) živući (kurentni) egzonimi – postoje u suvremenom jeziku (npr. Pariz, Španjolska, Tirensko more), b) egzonimi u nestajanju – sve se rjeđe upotrebljavaju (npr. Carigrad), c) povijesni egzonimi – zastarjeli egzonimi koji imaju povijesnu, a ne uporabnu vrijednost (npr. Bruselj, Jakin, Mletci, Požun, Stambol).¹³ Oni također mogu poslužiti za detektiranje rasprostranjenosti i jačine povijesnih kulturno-političkih odnosa između dviju zajednica – one izvornoga geografskog imena i one koja ima svoju udomačenu inačicu tog imena.

Na sličan se način razvrstavaju egzonimi u dokumentu *Guidelines for the Preparation of Lists of Exonyms* (1991). Ondje se egzonimi dijele na one koji se: a) najčešće rabe u suvremenom jeziku, b) još uvijek rabe u suvremenoj uporabi, c) rabe sve rjeđe, d) više ne rabe, e) sve više rabe u posljednje vrijeme.

Hrvatski filolog i leksikograf Igor Gostl (1985, 79) također je egzonime podijelio prema „dijakronijskom promatranju” povezanom s uporabnom vrijednošću. Prema tome, egzonimi mogu biti: a) povijesni (arhaični) – imaju samo književno-povijesnu uporabnu vrijednost (npr. Jakin, Turin, Stambol, Lipsko, Draždani), b) kurentni – sadašnji; uporabna vrijednost proteže im se na današnji jezični standard (npr. Solun, Beč, Rim, Skadar).

Prema motivaciji imenovanja

Zasigurno jedna od najizazovnijih klasifikacija geografskih imena (tako i udomačenih imena) jest klasifikacija prema motivaciji imenovanja geografskog objekta, tj. po kome/čemu je geografski objekt dobio ime. Razlog tomu je činjenica da motivacija imenovanja može biti prilično nejasna. Naime, da bi se točno utvrdila, ona zahtijeva pouzdano znanje o podrijetlu imena, što često ili nije

According to frequency of use in a particular period

Milan Harvalík (2016) specified three categories of exonyms depending on frequency of appearance over time. These are (with Croatian examples): a) living (current) exonyms – widely used in modern language (e.g. *Pariz /Paris/, Španjolska /Spain/, Tirensko more /Tyrrhenian Sea/*); b) waning (disappearing) exonyms – rarely used nowadays (e.g. *Carigrad /Istanbul/*); and c) historical exonyms – outdated exonyms, which are used in a historical, rather than contemporary, context (e.g. *Bruselj /Brussels/, Jakin /Ancona/, Mletci /Venice/, Požun /Bratislava/, Stambol /Istanbul/*).¹³ They can also serve as a tool to detect the distribution and intensity of historical, cultural, and political relations between two communities – the originator of the geographical name and another culture that has its own adapted form of the name.

Exonyms have been classified in a similar manner in the document *Guidelines for the Preparation of Lists of Exonyms* (1991). Exonyms were divided into: a) those used the most in modern language; b) those still used in modern language; c) those used less frequently; d) those that are no longer in use; and e) those that are being increasingly used in recent years.

Croatian philologist and lexicographer Igor Gostl (1985, 79) also divided exonyms based on “the diachronic observation”, which is associated with the time of usage. Thus, exonyms can be: a) historical (archaic) – with only literary-historical usage (e.g. *Jakin /Ancona/, Turin /Turin/, Stambol /Istanbul/, Lipsko /Leipzig/, Draždani /Dresden/*); and b) current – present; their usage extends to the present language standard (e.g. *Solun /Thessaloniki/, Beč /Vienna/, Rim /Rome/, Skadar /Shkodër/*).

According to the motivation for naming

Doubtlessly, one of the most challenging classifications of geographical names (and exonyms) is classification according to the motivation for naming the geographical feature. This is because the motivation for naming a given geographical feature can often be quite confusing. Its accurate identification requires reliable knowledge of the origin of the name, which is often not available; often there is no

13 Usporediti: Crljenko, 2008.

13 Compare: Crljenko, 2008.

dostupno ili nije pouzdano utvrđeno, nego postoji više prihvatljivih pretpostavki ili se za podrijetlo imena vežu samo pučke etimologije. Također treba poznavati povijest imena, geografska obilježja objekta te povijesni kontekst imenovanja.¹⁴ Premda su prilično relevantne za geografska istraživanja, motivacijama su se dosad najviše bavili toponomastičari.

Prema Šimunoviću (1983), geografska su imena uglavnom motivirana: a) izgledom objekta, b) sastavom i načinom iskorištavanja tla, c) razmještajem i odnosom između pojedinih geografskih objekata, d) pripadnošću određenih lokaliteta naseljima, e) kolektivnoj vlasnosti, f) pojedinim vlasnicima. Skračić (2011) izdvaja sljedeće motive, odnosno sadržaje imenovanja i s njima povezane termine: a) voda (hidronimi), b) uzvisine (oronimi), c) tip tla (edafonimi), d) biljke (fitonimi), e) kopnene životinje (zoonimi), f) ptice (ornitonimi), g) morski organizmi (talasozoonimi), h) vjetrovi (anemonimi), i) narodi (etnonimi), j) sakralni objekti i sveti (hagionimi), k) imena ljudi (antropotoponimi) i dr. Rogić (1964) navodi i kategoriju toponima motiviranih događajima.

U anglosaksonskoj je literaturi zapažena klasifikacija toponima prema motivaciji imenovanja američkog toponomastičara Georgea R. Stewarta iz 1954. U svom članku *A Classification of Place Names*, Stewart je izdvojio devet kategorija i više potkategorija toponima (primjeri se uglavnom odnose na imena država):

a) opisna imena – motivacija je opis geografskog objekta, metafora ili asocijacija na prirodni element ili izgrađeni objekt. Ovisno o vrsti opisa opisni toponimi mogu biti: 1) izravni (npr. ime Ind potječe od riječi *sindhu* > *grčki Indós* /rijeka/), 2) preneseni, tj. asocijativni (npr. ime Argentina potječe od riječi *argento* /srebro/; ime Barbados potječe od riječi *barbados* /bradati/; ime Gabon potječe od riječi *gabão* /ogrtič s kapuljačom/), 3) odnosni (ime

14 Primjerice, ponekad je vrlo izazovno odrediti je li država dobila ime po povijesnoj pokrajini istoga imena koja je nekada obuhvaćala veći dio teritorija današnje države, ili je ta država dobila ime po kraljevstvu ili staroj državi istoga imena koja je postojala na približnom teritoriju povijesne pokrajine ili je pak država dobila ime po rijeci istoga imena koja je, čini se najizglednijim, dala ime dotičnoj povijesnoj pokrajini, potom kraljevstvu i na kraju današnjoj državi.

reliable evidence except a few generally-accepted assumptions, or the origin of the name is explained only by folk etymology. It is also necessary to know the history of the name, the geographical characteristics of the feature, and the historical context surrounding its naming¹⁴. Although quite relevant for geographical studies, the motivation for naming is still mostly investigated by toponymists.

Šimunović (1983) argued that geographical names are mostly motivated by: a) morphological characteristics of the feature; b) structure of soil and the manner of its exploitation; c) distribution and relationship between different geographical features; d) affiliation of certain places; e) collective ownership; and f) individual owners. Skračić (2011) specified the following naming motives (i.e. the attributes of naming), and related terms: a) water (hydronyms); b) relief (oronyms); c) type of soil; d) plants (phytonyms); e) land animals (zoonyms); f) birds (ornithonyms); g) marine organisms (thalasozoonyms); h) winds (anemonyms); i) nations (ethnonyms); j) sacred features and saints (hagionyms); k) names of persons (anthropo-toponyms); etc. Rogić (1964) introduced toponyms motivated by events.

A widely-cited classification of toponyms based on the motivation for naming among Anglo-Saxon scholars was introduced by the American toponymist George R. Stewart in 1954. In the article *A Classification of Place Names* Stewart specified nine categories and several subcategories of toponyms (examples are mostly country names):

a) descriptive names – here the motivation is a description of a geographical feature, a metaphor, or an association to a natural element or constructed feature. Depending on the type of description, descriptive toponyms can be: 1) pure (e.g. name *Ind* /Ind/ is derived from *sindhu* > Greek *Indós* /river/); 2) figurative, i.e. associative (e.g. name *Argentina* /Argentina/ originates from *argento* /silver/, name *Barbados* /Barbados/ is derived from *barbados* /bearded/, name *Gabon* /Gabon/ originates from *gabão* /coat with a hood/); or 3) relative (e.g. name

14 For instance, sometimes it can be very challenging to determine whether a country was named after the historical province of the same name, which once covered most of the territory of the present country, or if the country got its name from the old kingdom or country of the same name that roughly covered the territory of the historical province, or (with the seemingly highest probability), the country was named after the river which had given the name to the particular historical province, then to the kingdom, and then to the present country.

Istočni Timor potječe od riječi *timur* i *lorosa'e*, koje obje označavaju istok).

- b) posvojna imena – motivacija je vlasništvo nad nekim područjem (stvarno ili zamišljeno) ili ime naroda koji živi na tom području. Ovisno o tome čije je vlasništvo nad područjem posvojni toponimi mogu nastati iz: 1) osobnog imena (antroponima), odnosno prezimena obitelji (patronima) – npr. Lihtenštajn, Saudijska Arabija, 2) imena naroda (etnonima) – npr. Afganistan, Francuska, Kazahstan, 3) imena mitološkog bića – npr. Phoenix.
- c) događajna imena – motivacija je događaj, najčešće otkriće područja (otoka) na spomendan (npr. Sveta Helena, Sveti Martin, Sveti Vincent)
- d) komemorativna imena – motivacija je čuvanje sjećanja na osobe, mjesta, svetce, ideologije, vrijednosti (npr. Kolumbija, Bolivija, Staljingrad)
- e) eufemistična imena – motivacija je idealiziranje, nagovještaj blagostanja u budućnosti (npr. Rt dobre nade)
- f) umjetna imena – motivacija je kombinacija dijelova imena iz postojećih imena (npr. Tanzanija, Pakistan)
- g) preuzeta (premještena, prijelazna) imena – motivacija je premještanje, tj. preuzimanje imena s jednog objekta na drugi ili iz jednog područja u drugo (npr. otok/otoci > država: Cipar, Sejšeli; rijeka > država: Kongo, Jordan, Niger; jezero > država: Čad, glavni grad > država: Alžir, Kuvajt)¹⁵
- h) imena proizašla iz pučke etimologije – motivacija je uglavnom nepoznata pa se oslanja na pučka tumačenja podrijetla imena (npr. Brunei, od uzvika *Baru nah!* /To je to!/, Aruba, od uzvika *Oro hubo!* /Ondje je bilo zlata!/)
- i) pogrešna imena – netočno protumačena imena (npr. Kanada /potječe od indijanske riječi, ne španjolske/).

Istočni Timor /East Timor/ originates from the words *timur* and *lorosa'e*, which both indicate the east).

- b) possessive names – here the motivation is land ownership (real or imagined) or the name of group of people living in a certain area. Depending on the landowner, possessive toponyms can be derived from: 1) personal names (anthroponyms), i.e. family names (patronyms) – e.g. *Lihtenštajn* /Liechtenstein/, *Saudijska Arabija* /Saudi Arabia/; 2) ethnic names (ethnonyms) – e.g. *Afganistan* /Afghanistan/, *Francuska* /France/, *Kazahstan* /Kazakhstan/; or 3) mythological names – e.g. Phoenix.
- c) incident names – here the motivation is an event, usually the discovery of a new land (islands) on a saint feast day (e.g. *Sveta Helena* /Saint Helena/, *Sveti Martin* /Saint Martin/, *Sveti Vincent* /Saint Vincent/)
- d) commemorative names – here the motivation is nurturing memories of people, places, saints, ideologies, and values (e.g. *Kolumbija* /Columbia/, *Bolivija* /Bolivia/, *Staljingrad* /Stalingrad/)
- e) euphemistic names – here the motivation is an idealisation, a hint of hope for a better future (e.g. *Rt dobre nade* /Cape of Good Hope/)
- f) manufactured names – here the motivation is combining parts of existing names (e.g. *Tanzanija* /Tanzania/, *Pakistan* /Pakistan/)
- g) shift (transfer) names – here the motivation is transferring a name from one feature to another, or from one place to another (e.g. island/islands > country: *Cipar* /Cyprus/, *Sejšeli* /Seychelles/; river > country: *Kongo* /Congo/, *Jordan* /Jordan/, *Niger* /Niger/; lake > country: *Čad* /Chad/; capital > country: *Alžir* /Algeria/, *Kuvajt* /Kuwait/)¹⁵
- h) names derived from folk etymology – the motivation for this is largely unknown, and therefore relies on popular folk interpretations of the origin of names (e.g. Brunei, from exclamation *Baru nah!* /This is it!/, Aruba, from exclamation *Oro hubo!* /There was gold!/)
- i) mistake names – misinterpreted names (e.g. *Kanada* /Canada/ is derived from the Native American word, not Spanish/).

¹⁵ Ovu skupinu toponima možemo usporediti s Pavićevim (1980, 127; 2012, 62) „sekundarnim ili izvedenim toponimima” (npr. Požeška kotlina ili Pokuplje). Za razliku od njih, „primarni ili prvobitni toponimi” su oni toponimi prema kojima se imenuju drugi toponimi, odnosno oni toponimi koji su poslužili za motivaciju izvedenih likova (Požega ili Kupa).

¹⁵ This category of toponyms can be compared with Pavić's (1980, 127; 2012, 62) “secondary or derived toponyms” (e.g. *Požeška kotlina* /Požega Valley/ or *Pokuplje*). In contrast, “primary or original toponyms” are those toponyms that serve as a starting point for further naming. This means they are themselves the motivation for the derived names (*Požega* or *Kupa*).

Ta se klasifikacija poslije neznatno mijenjala. Prva je kategorija („opisni”) podijeljena na dvije pa ih je poslije bilo deset, a peta je kategorija („eufemistični”) preimenovana. Britanski toponomastičar Adrian Room u knjizi *Placenames of the World* (2006) iznosi tih deset kategorija toponima iz dvaju kasnijih Stewartovih djela (*American Place-names* iz 1970. i *Names on the Globe* iz 1975): a) opisni, b) asocijativni, c) događajni, d) posvojni, e) komemorativni, f) pohvalni/nagovještajni, g) proizašli iz pučke etimologije, h) umjetni, i) pogrešni, j) preuzeti (premešteni, prijelazni).

Kanadski geograf Edward T. Relph (2016) prenosi klasifikaciju geografskih imena prema motivaciji imenovanja američkog kolege Richarda R. Randalla iz njegove knjige *Place Names: how they define the world – and more* (2001), koju možemo smatrati modificiranom Stewartovom klasifikacijom. Prema Randallu, toponimi mogu biti: a) pohvalni, b) opisni, c) komemorativni, d) posvojni, e) asocijativni, f) događajni, g) umjetni, h) proizašli iz pučke etimologije, i) politički.

Za klasificiranje imena država prema motivaciji imenovanja Stewartova se klasifikacija može pojednostaviti (Crljenko, 2015a). Prema tome, imena država mogu biti: a) opisna i asocijativna (npr. Butan, Ekvador, Istočni Timor, Kostarika), b) posvojna – najčešće po etnonimu (npr. Belgija, Francuska, Njemačka, Rusija), c) komemorativna (npr. Izrael, Oman, San Marino), d) događajna (npr. Sveta Lucija, Sveti Toma i Princ, Sveti Vincent i Grenadini), e) umjetna (npr. Pakistan, Tanzanija), f) preuzeta (npr. Kenija, Libanon, Tunis).

Prema priručniku *Hrvatski egzoniimi I.* (ur. Crljenko, 2016) države mogu biti nazvane po:

- a) imenu prirodnog ili društvenoga geografskog objekta, tj. po oronimu, hidronimu, fitonimu, zoonimu, oikonimu, horonimu i dr. (npr. Alžir, Čad, Jordan, Kongo, Libanon)
- b) imenu naroda koji je nastanjuje, tj. po etnonimu (npr. Belgija, Bugarska, Francuska)
- c) imenu otoka ili otočja, tj. po nesonimu (npr. Antigva i Barbuda, Cipar, Kuba, Maldivi)
- d) geografskom smještaju ili položaju, tj. po „lo-

This classification was slightly changed later. The first category “descriptive names” was divided into two, so there were ten categories, and the fifth category “euphemistic names” was renamed. Following Stewart’s two later books (*American Place-names* from 1970 and *Names on the Globe* from 1975), the British toponymist Adrian Room, in his book *Placenames of the World* (2006), presented ten categories of toponyms: a) descriptive; b) associative; c) incident; d) possessive; e) commemorative; f) commendatory; g) folk etymology; h) manufactured; i) mistake; and j) shift (transfer) names.

The Canadian geographer Edward T. Relph (2016) adopted the classification of his American colleague Richard R. Randall, who presented it in his book *Place Names: how they define the world – and more* (2001). It is actually a modified version of Stewart’s classification. Randall has divided toponyms into: a) commendatory; b) descriptive; c) commemorative; d) possessive; e) associative; f) incident or activity; g) manufactured; h) folk-etymological; and i) political.

In order to classify country names based on the motivation for naming, Stewart’s classification can be simplified (Crljenko, 2015a). Thus, country names may be: a) descriptive and associative (e.g. *Butan* /Bhutan/, *Ekvador* /Ecuador/, *Istočni Timor* /East Timor/, *Kostarika* /Costa Rica/); b) possessive – usually named after an ethnonym (e.g. *Belgija* /Belgium/, *Francuska* /France/, *Njemačka* /Germany/, *Rusija* /Russia/); c) commemorative (e.g. *Izrael* /Israel/, *Oman* /Oman/, *San Marino* /San Marino/); d) incident (e.g. *Sveta Lucija* /Saint Lucia/, *Sveti Toma i Princ* /São Tomé and Príncipe/, *Sveti Vincent i Grenadini* /Saint Vincent and the Grenadines/); e) manufactured (e.g. *Pakistan* /Pakistan/, *Tanzanija* /Tanzania/); or f) shift (e.g. *Kenija* /Kenya/, *Libanon* /Lebanon/, *Tunis* /Tunisia/).

According to the reference book *Hrvatski egzoniimi I.* (Ed. Crljenko, 2016) motivations for naming countries can be:

- a) the name of the physical or social geographical feature, i.e. after the oronym, hydronym, phytonym, zoonym, oikonym, choronym, and so on (e.g. *Alžir* /Algeria/, *Čad* /Chad/, *Jordan* /Jordan/, *Kongo* /Congo/, *Libanon* /Lebanon/)

- kacijskom toponimu” (prema: Pavić, 1980, 131; 2012, 65) (npr. Australija, Ekvador, Istočni Timor, Japan)
- e) imenu kraljevstva/carstva, stare države, protektorata, kolonije, kantona, vladarske titule (npr. Angola, Gambija, Mali, Vijetnam)
- f) imenu osobe, obitelji ili dinastije (npr. Bolivija, Kolumbija, Lihtenštajn, San Marino)
- g) opisu reljefa / voda / jezera / biljnoga pokrova / krajolika (npr. Andora, Honduras, Tuvalu)
- h) metaforama za prirodne i društvene elemente (npr. Crna Gora, Gabon, Kostarika)
- i) ostalo – na primjer, po opisu karakternih osobina ljudi, tipu naselja ili nastambi, državnom uređenju, prevladavajućoj djelatnosti, imenu stanovnika glavnog grada (tj. po demonimu), jeziku koji se u državi govori; umjetna imena (npr. Burkina Faso, Burundi, Dominikanska Republika, Ujedinjeno Kraljevstvo, Pakistan)
- j) motivacija nije pouzdano utvrđena (npr. Čile, Katar, Meksiko, Ukrajina)
- b) an ethnic name (ethnonym) (e.g. *Belgija* /Belgium/, *Bugarska* /Bulgaria/, *Francuska* /France/)
- c) the name of the island or archipelago (nesonym) (e.g. *Antiga i Barbuda* /Antigua and Barbuda/, *Čipar* /Cyprus/, *Kuba* /Cuba/, *Maldivi* /Maldives/)
- d) geographical location or position, i.e. “the locational toponym” (according to: Pavić, 1980, 131; 2012, 65) (e.g. *Australija* /Australia/, *Ekvador* /Ecuador/, *Istočni Timor* /East Timor/, *Japan* /Japan/)
- e) a name of a kingdom/empire, the old country, protectorate, colony, canton, ruler’s title (e.g. *Angola* /Angola/, *Gambija* /Gambia/, *Mali* /Mali/, *Vijetnam* /Vietnam/)
- f) a name of a person, family, or dynasty (e.g. *Bolivija* /Bolivia/, *Kolumbija* /Colombia/, *Lihtenštajn* /Liechtenstein/, *San Marino* /San Marino/)
- g) a description of the relief / inland water / lake / plant cover / landscape (e.g. *Andora* /Andorra/, *Honduras* /Honduras/, *Tuvalu* /Tuvalu/)
- h) metaphors for physical and social elements (e.g. *Crna Gora* /Montenegro/, *Gabon* /Gabon/, *Kostarika* /Costa Rica/)
- i) other – for instance, the description of local human character, type of settlements or dwellings, polity, prevailing activity, the name of the capital, residents, national language; manufactured names (e.g. *Burkina Faso* /Burkina Faso/, *Burundi* /Burundi/, *Dominikanska Republika* /Dominican Republic/, *Ujedinjeno Kraljevstvo* /United Kingdom/, *Pakistan* /Pakistan/)
- j) motivation is unknown (e.g. *Čile* /Chile/, *Katar* /Qatar/, *Meksiko* /Mexico/, *Ukrajina* /Ukraine/).

Primjer 1: Klasifikacija imena država prema motivaciji imenovanja

Primjenjujući klasifikaciju imena država prema motivaciji imenovanja iz priručnika *Hrvatski egzonimi I.* (ur. Crljenko, 2016), za gotovo sva imena (preciznije za njih 185 ili 93,5 %),¹⁶ bez obzira na to jesu li preuzeta izvorna imena (npr. Argentina, Barbados, Malta, Samoa, Vanuatu,

Example 1: Classification of country names based on the motivation for naming

While applying the classification of country names according to the motivation for naming introduced in *Hrvatski egzonimi I.* (Ed. Crljenko, 2016), it was discovered that, for almost all of them (more precisely 185, or 93.5%)¹⁶, regardless of whether they were the original names (such as Argentina,

¹⁶ U oba su primjera analizirana sva imena država. Preciznije, ukupno je analizirano 198 imena, od kojih je 195 imena država, a tri su imena područja priznatih u dijelu međunarodne zajednice (Palestina, Tajvan, Zapadna Sahara). U daljnjem tekstu svedeni su pod zajednički pojam *država*. Neka imena država pripadaju dvjema kategorijama pa je ukupan broj imena veći od ukupnog broja *država* (204).

¹⁶ In both examples, all country names were analysed. Specifically, 198 names were analysed in total, of which 195 are the names of sovereign countries, and three are the names of countries partly recognised by the international community (*Palestina* /Palestine/, *Tajvan* /Taiwan/, *Zapadna Sahara* /Western Sahara/). Further on in the text, they are all presented as *countries*. Some country names belong to two categories, so the total number of names is greater than the total number of countries (204).

Venezuela) ili su udomaćena imena, pronađena su pouzdane motivacije. Dvije trećine imena država (65,3 %) motivirano je ili imenom nekoga prirodnog/društvenog geografskog objekta ili imenom većinskog naroda ili imenom otoka/otočja (tab. 1). Pri tome je više od četvrtine svih imena država (56 ili 27,5 %) motivirano imenom nekoga prirodnog ili društvenoga geografskog objekta.

Geografski relevantni sadržaji upisani u topnimima su: morfološka istaknutost i/ili važnost nekoga geografskog objekta, otočnost, geografski smještaj ili položaj, opis ili metafora prirodnog ili društvenog objekta, tip naselja, državno uređenje, prevladavajuća djelatnost i sl. Sumiranjem imena iz svih kategorija iz kojih se očituju

Barbados, Malta, Samoa, Vanuatu, or Venezuela) or the adapted names, reliable motivations were able to be found. Two-thirds of country names (65.3%) were motivated by the name of a physical/social geographical feature, after an ethnic name, or after the name of the island/islands (Tab. 1); more than a quarter thereof (56 or 27.5%) was motivated by the name of a physical or social geographical feature.

Geographically relevant attributes described by the names are morphological appearance and/or the importance of a geographical feature, its insularity, geographical location or position, description or a metaphor for a physical or social feature, type of settlement, polity, prevailing activity, etc. By summing up all the names classified into the categories that express given

Tab. 1. Imena država prema motivaciji imenovanja
Tab. 1 Country names according to the motivation for naming

	Motivacija imenovanja država / Motivation for naming countries	Broj / Number	%
a	Ime prirodnog ili društvenoga geografskog objekta / Name of a physical or social geographical feature	56	27,5
b	Ime naroda koji je nastanjuje / Ethnic name	43	21,1
c	Ime otoka ili otočja / Name of an island or archipelago	34	16,7
d	Geografski smještaj ili položaj / Geographical location or position	14	6,9
e	Ime kraljevstva/carstva, stare države, protektorata, kolonije, kantona, vladarske titule / Name of a kingdom/empire, the old country, protectorate, colony, canton, ruler's titles	13	6,4
f	Ime osobe, obitelji ili dinastije / Name of a person, family, or dynasty	8	3,9
g	Opis reljefa/voda/jezera/biljnoga pokrova/krajolika / Description of the relief / inland waters / lake / plant cover / landscape	8	3,9
h	Metafora za prirodne i društvene elemente / Metaphor for physical and social elements	5	2,5
i	Ostalo / Other	10	4,9
j	Motivacija nije pouzdano utvrđena / Motivation is unknown	13	6,4
	Ukupno / Total	204	100,0

Izvor: prema ur. Crljenko (2016)
Source: According to: Ed. Crljenko (2016)

neka geografska obilježja (kategorije *a*, *c*, *d*, *g*, *h*, dio *i*), potvrđuje se činjenica da su geografski sadržaji najzastupljeniji sadržaji u imenima država. Štoviše, zastupljeni su u imenima čak 123 države (62,1 %). Susljedno tomu, ostali su „negeografski” sadržaji (npr. imena naroda, imena kraljevstava ili vladarske titule, imena osobe, obitelji ili dinastije, umjetna imena) motivacija za imenovanje država u mnogo manjoj mjeri (tj. kod 37,9 % država). Iz potonje se skupine brojnošću izdvajaju imena naroda, koji su zaslužni za imenovanje 43 države (21,1 %). Svi ti rezultati upućuju na zaključak da su geografski sadržaji, svjesno ili nesvjesno, veoma duboko utisnuti u percepciju imenodavca (najčešće je to cijela zajednica).

Tipologija prema načinu udomaćivanja imena u hrvatskom jeziku

Tipologija prema načinu prilagodbe/udomaćivanja (egzonimizacije) geografskih imena u jezik primatelj upućuje na morfološka obilježja egzonima, na jezične dodire dviju zajednica u prošlosti te na utjecaje trećih jezičnih zajednica, stoga je ponajprije područje interesa jezikoslovaca. Posredno se iz tih znanja mogu donositi zaključci o smjerovima i intenzitetu migracija jezičnih zajednica u prošlosti, što pak ulazi u područje geografskog interesa. Tipologija uzima u obzir kombinaciju sljedećih ključnih kriterija: a) pismo izvornog imena (latinica, ćirilica, grčki alfabet, arapsko, kinesko, japansko i druga pisma), b) način udomaćivanja (potpuni ili djelomični prijevod izvornog imena, transliteracija, transkripcija, preko jezika posrednika pa se može znatno razlikovati od izvornoga imena, potpuno drugačije ime), c) stupanj prilagodbe u jeziku primatelju (izostavljanjem posebnih slova, naglasaka i dijakritičkih znakova, dodavanjem nastavka, očuvanjem korijena izvornog imena, posve drugačije ime), d) način ulaska izvornog imena u jezik primatelj (izravno iz jezika davatelja u jezik primatelj ili preko jezika posrednika).

geographical characteristics (these are categories *a*, *c*, *d*, *g*, *h*, and part of *i*), it was confirmed that geographical attributes as such are the most represented attributes in the country names. Moreover, they are represented in 123 country names (62.1%). Consequently, all other non-geographical attributes (e.g. ethnic names, names of kingdoms and ruler's titles, names of persons, families or dynasties, or manufactured names) were found to a much lesser extent to be the main motivation for naming a country (i.e. in 37.9% country names). Out of the latter group, the most numerous are ethnic names, after which 43 countries (21.1%) were named. These results suggest that geographical attributes are, consciously or unconsciously, deeply embedded in the perception of the name giver (usually an entire community).

Typology according to the way names are adapted into the Croatian language

Typology based on the method of adaptation/domestication (exonymisation) of geographical names into the recipient language is indicative of the morphological attributes of exonyms, the linguistic relationship between two communities in the past, and the effects of third language communities. Hence, it is primarily a subject of linguistic interest. Indirectly, the direction and intensity of a language community's migrations in the past, which is ultimately a geographical issue, can also be gleaned from this knowledge. This typology takes into account a combination of the following key criteria: a) script of the original name (Latin, Cyrillic, the Greek alphabet, Arabic, Chinese, Japanese, and other scripts); b) method of adaptation (complete or partial translation of the original names, transliteration, transcription, through an intermediary language resulting in significant difference from the original name, completely different name); c) degree of adaptation in the recipient language (by omitting special letters, accents and diacritical marks, by adding an affix, by keeping the original root of the name, or a different name); and d) how the original name entered into the recipient language (directly from the donor language into the recipient language, or through an intermediary language).

Primjenom slovenske tipologije,¹⁷ izrađene na temelju tipologije jezikoslovca Janka Modera (koja je objavljena u raspravi *O pisavi in izreki zemljepisnih imena u Velikom atlasu sveta* /Cvitanović, 1974/), i češke tipologije Milana Harvalíka (2016) za potrebe razvrstavanja hrvatskih egzonima predlaže se ova tipologija:

- a) imena s hrvatskim nastavcima (npr. Prag /Praha/, Varšava /Warszawa/)
- b) imena s fonetskim oblikom korijena i hrvatskim nastavcima proizašlima iz latinskih sufiksa *-ia*, *-ea* (npr. Katalonija /Catalunya ili Cataluña/, Galicija /Galicia/)
- c) potpuno prevedena imena (npr. Crno more /Kara Deniz/, Rt dobre nade /Cape of Good Hope/, Veliko slano jezero /Great Salt Lake/)¹⁸
- d) imena nastala preko jezika posrednika, od kojega su posuđena i prilagođena (npr. Abesinija /Abissinia/, Dnjestar /Dnister/, Nahičevan /Naxčivan/)
- e) transliterirana i transkribirana imena s pojednostavljenim slovima i dijakritičkim znakovima (npr. Pandžab /Punjab/, Bengazi /Binğāzī/, Tokio /Tōkyō/, Islamabad /Islāmabād/, Džuba /Juba/)
- f) imena s fonetskim oblikom korijena i hrvatskim dodatcima korijenu (npr. Bukurešt /București/, Porajnje /Rheinland/, Falačka /Pfalz/)
- g) imena nastala izostavljanjem posebnih slova, naglasaka i dijakritičkih znakova kod latiničnih izvornih imena (npr. Bogota /Bogotá/, Riga /Rīga/, Tirana /Tiranë/, Haiti /Haïti/, Panama /Panamá/, Senegal /Sénégal/)
- h) prihvaćena druga izvorna imena (npr. Peking /Beijing/, Cejlon /Śri Lanka/, Gruzija /Sakartvelo/, Palau /Belau/)
- i) imena u kojima se opća imenica (ili veznik) prevodi, a ime iza nje u nekoj je mjeri prilagođeno hrvatskom jeziku (npr. jezero Tanga-

One Slovenian typology¹⁷, based on the typology that linguist Janko Moder published in the study *O pisavi in izreki zemljepisnih imena in Velik atlas sveta* (Cvitanović, 1974), and the Czech typology of Milan Harvalík (2016), form the foundation for recommending the following typology of Croatian exonyms:

- a) names with Croatian suffixes (e.g. Prag /Praha; ENG Prague/, Varšava /Warszawa; ENG Warsaw/)
- b) names with phonetic roots and Croatian suffixes derived from Latin suffixes *-ia* or *-ea* (e.g. Katalonija /Catalunya or Cataluña; ENG Catalonia/, Galicija /Galicia; ENG Galicia/)
- c) completely translated names (e.g. Crno more /Kara Deniz; ENG Black Sea/, Rt dobre nade /Cape of Good Hope/, Veliko slano jezero /Great Salt Lake/)¹⁸
- d) names formed through an intermediary language, from which they were borrowed and adapted (e.g. Abesinija /Abissinia; ENG Abyssinia/, Dnjestar /Dnister; ENG Dniester/, Nahičevan /Naxčivan; ENG Nakhchivan/)
- e) transliterated and transcribed names with simplified letters and diacritical marks (e.g. Pandžab /Punjab/, Bengazi /Binğāzī; ENG Benghazi/, Tokio /Tōkyō; Tokyo/, Islamabad /Islāmabād; ENG Islamabad/, Džuba /Juba/)
- f) names with phonetic roots and Croatian affixes (e.g. Bukurešt /București; Bucharest/, Porajnje /Rheinland; ENG Rhineland/, Falačka /Pfalz; ENG Palatinate/)
- g) names formed by omitting special letters, accents, and diacritical marks of the original names in Latin script (e.g. Bogota /Bogotá; ENG Bogotá/, Riga /Rīga; ENG Riga/, Tirana /Tiranë; ENG Tirana/, Haiti /Haïti; ENG Haiti/, Panama /Panamá; ENG Panama/, Senegal /Sénégal; ENG Senegal/)
- h) accepted second original names (e.g. Peking /Beijing/, Cejlon /Śri Lanka; ENG Sri Lanka/, Gruzija /Sakartvelo; ENG Georgia/, Palau /Belau; ENG Palau/)
- i) names consisting of a translated common noun (or conjunction), and a name which has been to some extent adapted into the Croatian language (e.g. jeze-

17 Usporediti: Kladnik, 2007b; Kladnik i dr., 2013; Kladnik i Perko, 2013; 2015; Kladnik i dr. (2017, u tisku).

18 Prema Kladnik i dr. (2013), najviše slovenskih egzonima (53,7 %) nastalo je upravo potpunim prijevodom izvornog imena. S obzirom na sličnosti sa slovenskim jezikom može se pretpostaviti da je i u hrvatskom jeziku taj tip udomaćivanja geografskih imena najzastupljeniji.

17 Compare with: Kladnik, 2007b; Kladnik et al., 2013; Kladnik and Perko, 2013; 2015; Kladnik et al (2017, in print).

18 According to Kladnik et al. (2013), most Slovenian exonyms (53.7%) are complete translations of the original names. Due to similarities with the Slovenian language, it can be assumed that this type of exonymisation of geographical names is the most represented in the Croatian language as well.

njika /Lake Tanganyika ili Lac Tanganyika/, poluotok Aljaska /Alaska Peninsula/, Demokratska Republika Kongo /République démocratique du Congo/, Novi Zeland /New Zealand/, Trinidad i Tobago /Trinidad and Tobago/)

- j) tradicionalna pohrvaćena imena iz kojih se može prepoznati korijen (npr. Rim /Roma/, Firenca /Firenze/, Apulija /Puglia/, Konstantinopol /Konstantinopolis/, Cipar /Kýpros/, Mađarska /Magyarország/, Poljska /Polska/)
- k) stara hrvatska imena (npr. Jakin /Ancona/, Mleci /Venecija/, Carigrad /İstanbul/, Željezno /Eisenstadt/)
- l) imena u kojima se opća imenica prevodi, a ime iza nje ostaje u izvornom obliku (npr. jezero Titicaca /Lago Titicaca/, otočje Bounty /Bounty Islands/, planina Kenya /Mount Kenya/, rt Henry /Cape Henry/). To zapravo nisu prvi egzonomi jer je ime u njima endonim.

Navedena se tipologija doradila prema slovenskoj tipologiji u okviru hrvatsko-slovenskog projekta *Poredbena analiza hrvatskih i slovenskih egzonima*, koji se od 2014. do 2015. provodio pri Geografskom inštitutu Antona Melika u Ljubljani i Leksikografskom zavodu Miroslav Krleža u Zagrebu (LZMK, n. d.). Upravo je izrada jedinstvene tipologije prema načinu udomaćivanja u obama jezicima bio jedan od ciljeva projekta. Do sad se ta tipologija primijenila na imena država. Njihovom usporedbom vidjelo se da je gotovo polovica imena država jednaka u obama jezicima. Slijede potpuno različita imena (npr. Kitajska/Kina), imena s većim ili manjim stupnjem prilagodbe (npr. Španija/Španjolska, Avstrija/Austrija) te imena za koja se u obama jezicima rabe endonimi (npr. Angola). Najmanje je onih koja su u samo jednom jeziku endonimi (npr. Sierra Leone /Sijera Leone) (Kladnik i dr., 2107, u tisku). Trenutna istraživanja usmjerena su na istraživanja društveno-političkih utjecaja (osobito jezičnih politika) na procese udomaćivanja imena u obama jezicima tijekom 20. st., kojima bi se kontekstualizirali podatci dobiveni kvantitativnom komparativnom analizom.

ro Tanganjika /Lake Tanganyika or Lac Tanganyika/, poluotok Aljaska /Alaskan Peninsula/, Demokratska Republika Kongo /République démocratique du Congo/, ENG Democratic Republic of the Congo/, Novi Zeland /New Zealand/, Trinidad i Tobago /Trinidad and Tobago/)

- j) traditional Croatianised names with easily identified roots (e.g. *Rim* /Roma; ENG Rome/, *Firenca* /Firenze; ENG Florence/, *Apulija* /Puglia; ENG Apulia/, *Konstantinopol* /Konstantinopolis; ENG Constantinople/, *Cipar* /Kýpros; Cyprus/, *Mađarska* /Magyarország; Hungary/, *Poljska* /Polska; ENG Poland/)
- k) traditional Croatian names (e.g. *Jakin* /Ancona/, *Mleci* /Venecija; ENG Venice/, *Carigrad* /İstanbul; ENG Istanbul/, *Željezno* /Eisenstadt/)
- l) names consisting of a translated common noun, and names which remain in their original forms (e.g. *jezero Titicaca* /Lago Titicaca; ENG Lake Titicaca/, *otočje Bounty* /Bounty Islands/, *planina Kenya* /Mount Kenya/, *rt Henry* /Cape Henry/). They are actually not exonyms, because the name contained within is an endonym.

This typology is a revised version of the aforementioned Slovenian typology, which was worked on within the Croatian-Slovenian project *A Comparative Analysis of Croatian and Slovenian Exonyms*, conducted at the Anton Melik Geographical Institute (Ljubljana) and the Miroslav Krleža Institute of Lexicography (Zagreb) from 2014 to 2015 (LZMK, n. d.). Designing a unique typology according to the methods of adaptation of names into both languages was one of the goals of the project. So far, it has been applied to country names. By comparing them, it was established that almost half of the country names were the same in both languages. Furthermore, there were also completely different names (e.g. Slovenian: *Kitajska*, Croatian: *Kina* /China/), names with some degree of adaptation (e.g. Slovenian: *Španija*, Croatian: *Španjolska* /Spain/, Slovenian: *Avstrija*, Croatian: *Austrija* /Austria/), and original names in both languages (e.g. *Angola* /Angola/). Names that are endonyms in only one language are the least represented (e.g. Slovenian: *Sierra Leone*, Croatian: *Sijera Leone* /Sierra Leone/) (Kladnik et al., 2107, in press). Current studies are focused on the investigation of socio-political influences (especially of language policies) on the processes of adaptation in both languages during the course of the 20th century. The results of such studies could help the contextualisation of data obtained by the quantitative comparative analysis.

Primjer 2: Tipologija imena država prema načinu udomaćivanja imena u hrvatskom jeziku

Od 198 imena država, njih 29 ili 14,6 % nisu udomaćena geografska imena, već su izvorna imena.¹⁹ Preostalih 169 imena država u hrvatskom se jeziku najčešće udomaćuju na dva načina: a) izvornom se imenu države dodaju hrvatski nastavci (npr. Andora /Andorra/, Brazil /Brasil/, Paraguay /Paragvaj/), b) fonetskom obliku korijena dodaju se hrvatski nastavci proizašli iz latinskih sufiksa *-ia*, *-ea* (npr. Australija /Australia/, Eritreja /Eritrea/, Gvineja /Guinea/) (tab. 2). Ta dva tipa ukupno čine trećinu (39,0 %) udomaćenih imena država. Slijede potpuno prevedena imena (21; npr. Bjelokosna Obala /Côte d'Ivoire/, Južnoafrička Republika /South Africa/, Maršalovi Otoci /Marshall Islands/), imena nastala preko jezika posrednika (21; npr. Indija /Bhārat, engleski India/, Kambodža /Kampuchea, francuski le Cambodge/, Tadžikistan /Todžikiston ili Tojikiston, ruski Tadžikistan/), transliterirana i transkribirana imena s pojednostavljenim slovima i dijakritičkim znakovima (19; npr. Čad /Tšād/, Izrael /Yisrā'el/, Libanon /Lubnān/) te imena s fonetskim oblikom korijena i hrvatskim dodatcima korijenu (17; npr. Francuska /France/, Španjolska /España/, Švedska /Sverige/). Najmanje su zastupljena stara hrvatska imena (2; Grčka /Ellás/ i Njemačka /Deutschland/). Iz skupine *l* nema imena država jer su sva imena država ili prilagođena ili preuzeta u izvornom liku, ako u imenu nema generičkog pojma.

Premda zasad samo u obliku pretpostavke, podatci o zastupljenosti i raširenosti imena država tipa *j* i *k* mogu upućivati na to da su veći stupanj jezične promjene u odnosu na izvorno ime postigla imena država bliža hrvatskoj jezičnoj zajednici (npr. imena europskih država) te da je njihov udio u ukupnom broju imena država svijeta vrlo malen. Potonje pak može upućivati na ograničen doseg hrvatskih kulturnih i političkih veza s udaljenijim državama, što bi svakako bilo vrijedno istražiti.

¹⁹ To su: Angola, Argentina, Barbados, Belize, Bosna i Hercegovina, Burkina Faso, Crna Gora, Gabon, Grenada, Honduras, Hrvatska, Kiribati, Latvija, Makedonija, Mali, Malta, Nauru, Niger, Portugal, Samoa, San Marino, Slovenija, Srbija, Togo, Tonga, Tuvalu, Uganda, Vanuatu, Venezuela. Premda je posve logično da je ime Hrvatska u hrvatskom jeziku izvorno ime, ono se ovdje navodi jer se želi utvrditi udio svih izvornih imena država u ukupnom broju imena država.

Example 2: Typology of country names based on the way names are adapted into the Croatian language

Out of the 198 country names, 29 of them (14.6%) were not adapted geographical names, rather the original names¹⁹. The remaining 169 country names were predominantly Croatianised in one of two ways: a) Croatian suffixes were added to the original country names (e.g. *Andora* /Andorra; ENG *Andorra*/, *Brazil* /Brasil; ENG *Brazil*/, and *Paragvaj* /Paraguay; ENG *Paraguay*/); or b) Croatian suffixes derived from Latin suffixes *-ia* or *-ea* were added to the phonetic root (e.g. *Australija* /Australia; ENG *Australia*/, *Eritreja* /Ertra or Iertra, ENG *Eritrea*/, *Gvineja* /Guinée; ENG *Guinea*) (Tab. 2). These two types account for a bit over one-third (39.0%) of the adapted country names. The remaining categories were: completely translated names (21; e.g. *Bjelokosna Obala* /Côte d'Ivoire/, *Južnoafrička Republika* /South Africa/, *Maršalovi Otoci* /Aelōn in Majeļ; ENG *Marshall Islands*/); names formed through an intermediary language (21; e.g. *Indija* /Bhārat; through English *India*/, *Kambodža* /Kampuchea, through French *le Cambodge*/, *Tadžikistan* /Todžikiston or Tojikiston, through Russian *Tadžikistan*/); transliterated and transcribed names with simplified letters and diacritical marks (19; e.g. *Čad* /Tšād; ENG *Chad*/, *Izrael* /Yisrā'el; ENG *Israel*/, *Libanon* /Lubnān; ENG *Lebanon*/); and names with phonetic roots and Croatian affixes (17; e.g. *Francuska* /France/, *Španjolska* /España; ENG *Spain*/, *Švedska* /Sverige; ENG *Sweden*/). Traditional Croatian names are the least represented (2; e.g. *Grička* /Ellás; ENG *Greece*/ and *Njemačka* /Deutschland; ENG *Germany*/). There are no country names in category *l*, because all country names are either the adapted names or the original names (when there is no generic term present).

Though currently only in the form of an assumption, data on representation and distribution of *j* and *k* types of country names could suggest that the closer the name of a certain country was to the Croatian lan-

¹⁹ These are: *Angola*, *Argentina*, *Barbados*, *Belize*, *Bosna i Hercegovina* (Bosnia and Herzegovina), *Burkina Faso*, *Crna Gora* (Montenegro), *Gabon*, *Grenada*, *Honduras*, *Hrvatska* (Croatia), *Kiribati*, *Latvija* (Latvia), *Makedonija* (Macedonia), *Mali*, *Malta*, *Nauru*, *Niger*, *Portugal*, *Samoa*, *San Marino*, *Slovenija* (Slovenia), *Srbija* (Serbia), *Togo*, *Tonga*, *Tuvalu*, *Uganda*, *Vanuatu*, and *Venezuela*. Although it is quite logical that *Hrvatska* is the original name in the Croatian language, it is listed here because the intention of this calculation was to figure out the proportion of all original country names in the total number of country names.

Tab. 2. Imena država prema načinu udomaćivanja u hrvatskom jeziku
Tab. 2 Country names according to the method of adaptation into the Croatian language

	Tip imena država prema načinu udomaćivanja u hrvatskom jeziku / Type of country name based on the method of adaptation into the Croatian language	Broj / Number	%
a	Ime s hrvatskim nastavkom / Name with a Croatian suffix	35	20,7
b	Ime s fonetskim oblikom korijena i hrvatskim nastavkom proizašlim iz latinskih sufiksa <i>-ia</i> , <i>-ea</i> / Name with phonetic root and a Croatian suffix derived from the Latin suffixes <i>-ia</i> or <i>-ea</i>	31	18,3
c	Potpuno prevedeno ime / Completely translated name	21	12,4
d	Ime nastalo preko jezika posrednika / Name formed through an intermediary language	21	12,4
e	Transliterirano i transkribirano ime s pojednostavljenim slovima i dijakritičkim znakovima / Transliterated and transcribed name with simplified letters and diacritical marks	19	11,2
f	Ime s fonetskim oblikom korijena i hrvatskim dodatcima korijenu / Name with phonetic root and a Croatian affixes	17	10,1
g	Ime nastalo izostavljanjem posebnih slova, naglasaka i dijakritičkih znakova kod latiničnoga izvornog imena / Name formed by omitting the special letters, accents, and diacritical marks of the original name in Latin script	7	4,1
h	Prihvaćeno drugo izvorno ime / Accepted, second original name	6	3,6
i	Ime u kojem se opća imenica (ili veznik) prevodi, a ime iza nje u nekoj je mjeri prilagođeno hrvatskom jeziku / Name consisting of a translated common noun (or conjunction), and a name which is to some extent adapted into the Croatian language	5	3,0
j	Tradicionalno pohrvaćeno ime iz kojeg se može prepoznati korijen / Traditional Croatianised name with an easily identified rootn	5	3,0
k	Staro hrvatsko ime / Traditional Croatian name	2	1,2
	Ukupno / Total	169	100,0

Izvor: prema ur. Crljenko (2016)
Source: According to: Ed. Crljenko (2016)

guage community (e.g. names of European countries), a higher degree of linguistic change was recorded. It could also be expected that their share in the total number of country names would be very small. The latter could also suggest that the scope of Croatian cultural and political connections with distant countries is quite limited – this would certainly be worth further exploration, however.

Zaključak

Geografska istraživanja udomaćenih geografskih imena (egzonima) valja temeljiti na iščitavanju većina zastupljenih i raznovrsnih geografskih sadržaja kodiranih u imenima. U početnoj se fazi takvih istraživanja geograf može poslužiti metodom klasifikacije. Razvrstavati se može na više načina, ovisno o kriteriju (kriterijima), vrsti istraživanja (kvalitativno ili kvantitativno), njegovoj svrsi, ali i samom istraživaču. U radu je pokazano da se egzonimi razvrstavaju prema: a) tipu geografskog objekta koji imenuju, b) lokaciji geografskog objekta, c) stupnju normiranja imena, d) području uporabe, e) učestalosti uporabe u određenom razdoblju, f) motivaciji imenovanja te g) tipologiji prema načinu udomaćivanja imena.

Metoda klasifikacije egzonima primjenjiva je u drugim geografskim istraživanjima, poglavito onima kulturno-geografskim i historijsko-geografskim. S pomoću nje mogu se započeti i/ili upotpuniti analize: a) dosega i intenziteta kulturno-povijesnih odnosa među jezičnim zajednicama, b) važnosti geografskih sadržaja u ljudskoj percepciji, c) odnosa važnosti pojedinoga geografskog objekta i „zvučnosti” njegova imena, d) geografski motiviranih imena (npr. istraživanja o uzrocima zastupljenosti i raširenosti pojedinih motivacija, razlozima promjene i/ili premještanja motivacije), e) društvenih i povijesnih konteksta imenovanja, f) migracijskih tokova jezičnih zajednica, odnosno stanovništva i dr. Kako je pokazano na primjeru bilateralnog projekta, podjele su pogodne i za komparativne analize egzonima.

Conclusion

Geographical studies of adapted geographical names (exonyms) should be based on “a reading” of the strongly represented and fairly diverse geographical attributes encoded in the names. In the initial phase of such studies, a geographer may use a classification method. Classifications can be carried out in several ways, depending on the criterion (criteria), the type of research (qualitative or quantitative), its purpose, and the researchers themselves. This article pointed out that exonyms may be classified according to: a) type of geographical feature; b) location of the geographical feature; c) degree of the standardisation of the name; d) area of use; e) frequency of use in a particular period; f) motivation for naming; and g) typology according to the way geographical names are adopted into the Croatian language.

This exonym classification method can be applied in other geographical studies, particularly cultural-geographical and historical-geographical analyses. Various studies could begin with and/or be complemented by use of classifications of exonyms, such as those of: a) the range and intensity of cultural and historical relations between linguistic communities; b) the importance of geographical attributes in human perception; c) the relations between the importance of a geographical feature and “the power” of its name; d) the geographical motivation for naming (e.g. while searching for the representation and the extent of a particular motivation, or while analysing the reasons of change and/or displacement of motivation); e) social and historical context of naming; f) migration flows of language communities; etc. As was shown in the case of the bilateral project, these classifications are suitable for comparative analysis of exonyms as well.

Literatura Literature

- Babić, S., Finka, B., Moguš, M., 1996: *Hrvatski pravopis*, Školska knjiga, Zagreb.
- Babić, S., Finka, B., Moguš, M., 2004: *Hrvatski pravopis*, Školska knjiga, Zagreb.
- Bailey, K. D., 1994: *Typologies and taxonomies: An introduction to classification techniques*, Sage Publications, Thousand Oaks – London – New Delhi, DOI: 10.4135/9781412986397.
- Bakotić, B. (ur.), 2012: *Službena skraćena i puna imena država na hrvatskom i engleskom jeziku*, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske, Zagreb.
- Barić, E., Hudoček, L., Koharović, N., Lončarić, M., Lukenda, M., Mamić, M., Mihaljević, M., Šarić, Lj., Švačko, V., Vukojević, L., Zečević, V., Zagar, M., 1999: *Hrvatski jezični savjetnik*, Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Pergamena, Školske novine, Zagreb.
- Bhattacharjee, A., 2012: *Social Science Research: Principles, Methods, and Practices*, University of South Florida, Tampa.
- Bohác, P., 2007: *List of Czech Exonyms*, Ninth United Nations Conference on the Standardization of Geographical Names, United Nations, http://unstats.un.org/unsd/geoinfo/UNGEGN/docs/9th-uncsgndocs/crp/9th_UNCSGN_e-conf-98-crp-46.pdf (1. 10. 2016.).
- Bohác, P., 2011: *Report of the activities relating the standardization of geographical names in the Czech Republic for the period 2008 – 2010*, The Twentieth Session of the East Central and South-East Europe Division of the UNGEGN, UNGEGN, http://ungegn.dgu.hr/ungegn20/13_CZE_Report_Bohac_ECSEED.pdf (13. 9. 2016.).
- Brnot, M., 2016: *Report of the East Central and South-East Europe Division*

- (ECSEED), Twenty-ninth session of UNGEGN, UNGEGN, http://land.gov.ua/wpcontent/uploads/2016/04/WP35_4_29th_UNGEGN_Session-ECSEE_Division_Report-2.pdf (4. 11. 2016.).
- Brozović, D., 1995: O hrvatskim imenima država, *Jezik: časopis za kulturu hrvatskoga književnog jezika* 42 (5), 147–152.
- Brozović, D., 2001: Litva ili Litvanija, Letonija ili Latvija. *Folia onomastica Croatica* 10, 247–250.
- Brozović Rončević, D., 2010: Toponomastičko nazivlje između jezikoslovlja i geografije, *Folia onomastica Croatica* 19, 37–46.
- Brozović Rončević, D., 2011: *Exonyms as a reflection of cultural heritage*, The Twentieth Session of the East Central and South-East Europe Division of the UNGEGN, UNGEGN, http://ungegn.dgu.hr/ungegn20/27_CRO_ECSEED_Documents_Brozovic_Exonyms.pdf (2. 6. 2016.).
- Chaleva, M., Fakaliev, V., 2008: *Standardization of the geographical names in Republic of Bulgaria*. The Nineteenth Session of the East Central and South-East Europe Division of the UNGEGN, UNGEGN, http://ungegn.dgu.hr/19session_papers/03_BGR_Standardization%20of%20the%20geographical%20names%20in%20Republic%20of%20Bulgaria.pdf (2. 10. 2016.).
- Choleva-Dimitrova, A., Vlahova-Angelova, M., 2009: Standardisation of geographical names in Bulgaria, in: *Geographical Names as a Part of the Cultural Heritage* (eds. Jordan, P. et al.), Institut für Geographic und Regionalforschung, Wien, 163–167.
- Crljenko, I., 2008: O pisanju geografskih imena: Neke nedoumice u hrvatskim leksikografskim i kartografskim djelima, *Studia lexicographica* 2 (1/2), 77–104.
- Crljenko, I., 2014: Some older sources for Croatian exonym analysis, *Acta geographica Slovenica* 54 (1), 89–100, DOI: 10.3986/AGS54105.
- Crljenko, I., 2015a: Geografski pogled na motive imenovanja država: tipološki Pristup, u: *Knjiga sažetaka sa 6. hrvatskoga geografskog kongresa* (ur. Orešić, D. i Cvitanović, M.), Hrvatsko geografsko društvo, Zagreb, 22.
- Crljenko, I., 2015b: Marginalnost u hrvatskoj i međunarodnoj toponomastičkoj praksi: primjer postupanja s egzonymima, *Studia lexicographica* 9 (2), 83–89.
- Crljenko, I. (ur.), 2016: *Hrvatski egzonymi I: imena država, glavnih gradova i njihovih stanovnika*, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb.
- Cvitanović, A., 1974: Pisanje i čitanje geografskih naziva, u: *Veliki atlas svijeta* (ur. Cvitanović, A.), Prosveta, Mladinska knjiga, Beograd, Ljubljana, 392–399.
- Drohushevska, I., 2014: State Register of Geographical Names of Ukraine. *Polski Przegląd Kartograficzny* 46 (4), 443–453. <http://ppk.net.pl/artykuly/2014404.pdf> (13. 10. 2016.).
- Gostl, I., 1985: Egzonimi: prilog teoretskom pristupu. *Jezik: časopis za kulturu hrvatskoga književnog jezika* 32 (3), 78–88.
- Guidelines for the Preparation of Lists of Exonyms – prepared by the Dutch and German-speaking Division*, UNGEGN Fifteenth Session, UNGEGN, 1991, http://unstats.un.org/unsd/geoinfo/UNGEGN/docs/15th-gegn-docs/15th-gegn_WP76.pdf (12. 10. 2016.).
- Harvalík, M., 2016: The Types of Czech Exonyms and Incorporating Foreign Geographical Names into Czech, in: *Proceedings of the 25th International Congress of Onomastic Sciences (Toponomastics I)* (eds. Hough, C. and Izdebska, D.), University of Glasgow, Glasgow, 180–186. http://www.icos2014.com/wp-content/uploads/icos2014_vol_1.pdf (28. 10. 2016.).
- Horňanský, I., Miklušová, E., 2011: Exonym standardization practice and exonym use in Slovakia, in: *Trends in Exonym Use: Proceedings of the 10th UNGEGN Working Group on Exonyms Meeting* (Name and Place 1) (eds. Jordan, P. et al.), Verlag Dr. Kovač, Hamburg, 187–194.
- Jordan, P., 2016: *Report of the Working Group on Exonyms*, Twenty-ninth session of United Nations Group of Experts on Geographical Names, UNGEGN, http://unstats.un.org/unsd/geoinfo/UNGEGN/docs/29th-gegn-docs/WP/WP9_14_Peter%20J%20Report%20of%20the%20Working%20Group%20on%20Exonyms%20UNGEGN.pdf (20. 5. 2016.).
- Jordan, P., Orožen Adamič, M., Woodman, P. (eds.), 2007: *Exonyms and the International Standardisation of Geographical Names: Approaches towards the Resolution of an Apparent Contradiction*, LIT Verlag, Wien – Berlin.
- Jordan, P., Bergmann, H., Burgess, C., Cheetham, C. (eds.), 2011: *Trends in Exonym Use: Proceedings of the 10th UNGEGN Working Group on Exonyms Meeting* (Name and Place 1), Verlag Dr. Kovač, Hamburg.
- Jordan, P., Woodman, P. (eds.), 2014: *The Quest for Definition: Proceedings of the 14th UNGEGN Working Group on Exonyms Meeting* (Name and Place 3), Verlag Dr. Kovač, Hamburg.
- Jordan, P., Woodman, P. (eds.), 2015: *Confirmation of the Definitions: Proceedings of the 16th UNGEGN Working Group on Exonyms Meeting* (Name and Place 4), Verlag Dr. Kovač, Hamburg.
- Jordan, P., Woodman, P. (eds.), 2016: *Criteria for the Use of Exonyms: Proceedings of the 17th UNGEGN Working Group on Exonyms Meeting* (Name and Place 6), Verlag Dr. Kovač, Hamburg.
- Jozić, Ž. (ur.), 2013: *Hrvatski pravopis*, Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb.
- Kalmeta, R., 1985: O imenima na našim zemljovidima, *Jezik: časopis za kulturu hrvatskoga književnog jezika* 32 (3), 88–90.
- Kladnik, D., 2001: *Seznam tujih zemljepisnih imen v slovenskem jeziku*, Geodetska uprava Republike Slovenije, Ljubljana.
- Kladnik, D., 2007a: *Podomačena tuja zemljepisna imena v slovenskih atlasih sveta*, Geografski inštitut Antona Melika, Založba ZRC, Ljubljana.
- Kladnik, D., 2007b: *Pogledi na podomačevanje tujih zemljepisnih imen*, Geografski inštitut Antona Melika, Založba ZRC, Ljubljana.
- Kladnik, D., Ciglič, R., Hrvatina, M., Perko, D., Repolusk, P., Volk, M., 2013: *Slovenski eksonimi*, Geografski inštitut Antona Melika, Založba ZRC, Ljubljana.
- Kladnik, D., Perko, D., 2013: *Slovenska imena držav*, Geografski inštitut Antona Melika, Založba ZRC, Ljubljana.
- Kladnik, D., Perko, D., 2015: *Zemljepisna imena*, Zbirka slovenskih eksonimov, <http://giam.zrcsazu.si/sl/zbirka/zemljepisna-imena#v> (17. 10. 2016.).
- Kladnik, D., Crljenko, I., Geršič, M., Čičlaš Šimpraga, A., 2017: A comparison of Croatian and Slovenian exonyms,

- Acta geographica Slovenica* 57 (1), DOI: 10.3986/AGS.4653, in press.
- Kováčová, M., 2015: *Report on the activities in the field of standardization of geographical names in the Slovak Republic*, 21st Session of the East, Central and South-East Europe Division, UNGEGN, <http://ecseed.zrcsazu.si/Portals/22/21%20session/Country%20report%20SI%20ovakia.pdf> (13. 9. 2016.).
- Leksikografski zavod Miroslav Krleža, n. d., <http://www.lzmk.hr/hr/leksikografska-djelatnost> (17. 9. 2016.).
- Lindsay, J. M., 2001: *Techniques in human geography*, Routledge, London – New York.
- Lončarić, M., 1994: Hrvatska imena država, *Jezičnik: časopis za kulturu hrvatskoga književnog jezika* 42 (1), 1–12.
- Lovrić, P., 1988: *Opća kartografija*, Sveučilišna naklada Liber, Zagreb.
- Manual for the national standardization of geographical names*, United Nations Publication, New York, 2006.
- Mikesy, G., Pokoly, B. et al, 2012: *Report of Hungary 2007–2012*, Tenth United Nations Conference on the Standardization of Geographical Names, United Nations, http://unstats.un.org/unsd/geoinfo/UNGEGN/docs/10th-uncs-gn-docs/crp/E_Conf.101_CRP23_Rev1_Report%20of%20Hungary.pdf (3. 10. 2016.).
- Moder, J., 1972: O pisavi in izreki zemljepisnih imen, v: Veliki atlas sveta (ur. Medved, J. in Ingolič, B.), Mladinska knjiga, Ljubljana, 393–406.
- Orth, D. J., 2006: Organization of a national programme for geographical names Standardization, in: *Manual for the national standardization of geographical names*, United Nations Publication, New York, 5–78.
- Pavić, R., 1980: Geografski aspekt topnimije, u: *Spomenzbornik proslave 30. obljetnice Geografskog društva Hrvatske* (ur. Sić, M.), Geografsko društvo Hrvatske, Zagreb, 121–134.
- Pavić, R., 2012: *Geografija gorske Hrvatske*, Biblioteka „Zavičaj“, Rijeka.
- Ratković, S., 1929: Kako da pišemo geografska imena?, *Hrvatski geografski glasnik* 1 (1), 34–38.
- Rogić, P., 1964: Toponomastika ili toponimija kao grana lingvistike, njen predmet i metoda, *Jezičnik: časopis za kulturu hrvatsko-srpskoga književnog jezika* 11 (1), 9–16.
- Rolph, E. T., 2016: Toponymy and Place Names, Placeness, Place, Placelessness, <http://www.placeness.com/toponymy-and-the-particularity-of-place-names/> (1. 11. 2016.).
- Report of Slovenia*, The Twenty-first Session of the East Central and South-East Europe Division of the UNGEGN, UNGEGN, 2015, <http://ecseed.zrcsazu.si/Portals/22/21%20session/Slovenia.pdf> (1. 11. 2016.).
- Room, A., 2006: *Placenames of the World*, McFarland and Company, Inc., Publishers, Jefferson (North Carolina) – London.
- Skok, P., 1971–1974: *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knjige 1–4, (ur. Deanović, M. i Jonke, Lj.), Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb.
- Skračić, V., 2011: *Toponomastička početnica: osnovni pojmovi i metoda terenskih istraživanja*, Sveučilište u Zadru, Zadar.
- Stewart, G. R., 1954: A Classification of Place Names, *Names: A Journal of Onomastics* 2 (1), 1–13, DOI: 10.1179/nam.1954.2.1.1.
- Šimunović, P., 1983: Zemljopisna imena kao spomenička baština materijalne i duhovne kulture, *Rasprave Zavoda za jezik* 8-9, 231–252.
- Šimunović, P., 2009: *Uvod u hrvatsko imenoslovlje*, Golden marketing – Tehnička Knjiga, Zagreb.
- Švehlová, I., 2015: *Report by Government on the situation and on the progress made in the standardization of geographical names since 2014*. 21st Session of the East, Central and South-East Europe Division, UNGEGN, <http://ecseed.zrcsazu.si/Portals/22/21%20session/Country%20report%20Czech%20Republic.pdf> (3. 9. 2016.).
- Texts of resolutions on the subject of exonyms*, Working Group on Exonyms, n. d., http://ungegn.zrcsazu.si/Portals/7/WGE%20Activities/Resolutions_on_exonyms.pdf (5. 7. 2016.).
- UNGEGN National Names Authorities and Committees*, n. d., <https://unstats.un.org/unsd/geoinfo/UNGEGN/countrylinks.html> (19. 9. 2016.).
- UNGEGN United Nations Group of Experts on Geographical Names*, n. d., <http://unstats.un.org/unsd/geoinfo/ungegn/> (17. 9. 2016.).
- UNGEGN Working Group on Exonyms*, n. d., <http://ungegn.zrcsazu.si/> (17. 9. 2016.).
- Vratović, V., 1983: Europa ili Evropa?, *Jezičnik: časopis za kulturu hrvatskoga književnog jezika* 31 (1), 8–14.
- Woodman, P. (ed.), 2012: *The Great Toponymic Divide: Reflections on the definition and usage of endonyms and exonyms*, Head Office of Geodesy and Cartography / Główny Urząd Geodezji i Kartografii, Warszawa.
- Zych, M., 2007: *Report of Poland 2002–2007*, Ninth United Nations Conference on the Standardization of Geographical Names, United Nations, http://ksng.gugik.gov.pl/pliki/report_of_poland.pdf (3. 10. 2016.).
- Zych, M., 2011: *Standardization of geographical names in Poland*, Twenty-sixth session of United Nations Group of Experts on Geographical Names, UNGEGN, http://unstats.un.org/unsd/geoinfo/UNGEGN/docs/26th-gegn-docs/WP/WP25_Standardization%20of%20geographical%20names%20in%20Poland.pdf (5. 5. 2016.).
- Zych, M. (ed.), 2013: *Urządowy wykaz polskich nazw geograficznych świata*, Główny Urząd Geodezji i Kartografii, Warszawa.